

კონფერენციის მასალები (პროგრამა, რეზიუმეების კრებული)

CONFERENCE PROCEEDINGS (PROGRAM, COLLECTION OF SUMMARIES)

ს ა რ ჩ ე ვ ი

a.	კონფერენციის პროგრამა	2-13
b.	Conference Program	14-24
	რეზიუმეები / Resumes	
	იოსებ არჩვაძე	
	ეკონომიკური ზრდის დაჩქარება, როგორც კორონავირუსის პანდემიასთან ბრძოლის ყველაზე ეფექტიანი გზა	
1	Joseph Archvadze	28-
	ACCELERATING ECONOMIC GROWTH AS THE MOST EFFECTIVE WAY TO DEAL WITH THE CONSEQUENCES OF THE CORONAVIRUS PANDEMIC	29
	სოფიო ბერიძე, ლია ბერიძე	
	კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის მნიშვნელობა COVID-19-ის პირობებში	
2	Sophio Beridze, Lia Beridze	30-
	THE IMPORTANCE OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN A PANDEMIC (COVID-19)	31
	ლამარა გობეჯიშვილი, ნათია ხაზარაძე	
	COVID-19-ის გავლენა გარემო ფაქტორებზე	
3	Lamara Gobejishvili, Natia Khazaradze	32-
	IMPACT OF COVID-19 ON ENVIRONMENTAL FACTOR	33
	ელგუჯა დეისაძე	
	მემწვანელობის სექტორის განვითარების ძირითადი გამოწვევები საქართველოში	
4	Elguja Deisadze	34-
	KEY CHALLENGES TO THE DEVELOPMENT OF CULINARY HERB SECTOR IN GEORGIA	35
	ნაირა ვირსალაძე, მალვინა ყიფიანი	
	დემოგრაფიული და სოციალურ-ეკონომიკური პროცესების ურთიერთდამოკიდებულების ასპექტები	
5	Naira Virsaladze, Malvina Kipiani	36-
	DEMOGRAPHIC AND SOCIO-ECONOMIC PROCESSES ASPECTS OF INTERDEPENDENCE	37
	გენადი იაშვილი, თინათინ იაშვილი, ბესიკ შერაზაძიშვილი	
	საჯარო მმართველობის გამოწვევები კორონავირუსის გავრცელების პირობებში	
6	Genadi Iashvili, Tinatin Iashvili, Besik Sherazadishvili	38-
	CHALLENGES OF PUBLIC ADMINISTRATION IN TERMS OF SPREAD CORONAVIRUS	39
	ნათია კურდღელია	
	მცირე და საშუალო ბიზნესში მიზნობრივი პროგრამების გამოყენების პრიორიტეტული მიმართულებები COVID-19-ის პირობებში	
7	Natia Kurdgelia	40-
	PRIORITY AREAS OF USING THE TARGETED PROGRAMS IN SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES IN THE FACE OF THE COVID19 PANDEMIC	41
	ნანა რუსაძე, ეკატერინა ზაქარაძე, ანა ბარათაშვილი	
	COVID 19-ის გავლენა საჯარო მომსახურებების მიწოდებაზე (თვითმმართველობის კონტექსტი)	
8	Nana Rusadze, Ekaterina Zakaradze, Ana Baratashvili	42-
	IMPACT OF COVID 19 ON PUBLIC SERVICE SUPPLY (In the context of local self-government)	43
	გურამ უფლისაშვილი	
9	შემოსავლების სამსახური პანდემიურ პერიოდში	44-
	Guram Uplisashvili	45

THE REVENUE SERVICE DURING THE PERIOD OF A PANDEMIC

	რატი ქირია	
	COVID-19-ით გამოწვეული ეკონომიკური კრიზისის ანალიზი და ეკონომიკის	
10	დარგების აღდგენის გზები	46-
	Rati Kiria	47
	ANALYSIS OF THE ECONOMIC CRISIS AFFECTED BY COVID-19 AND THE WAYS TO	
	RECOVER ECONOMIC FIELDS	
	გიორგი ღავთაძე, აზა იფშირაძე, ნიკო ჩიხლაძე	
	რეგიონული საინვესტიციო რისკი და საინვესტიციო მიმზიდველობა	
11	განუსაზღვრელობის პირობებში	48-
	George Gavatadze, Aza Iphshiradze, Niko Chikhladze	49
	REGIONAL INVESTMENT RISK AND INVESTMENT ATTRACTIVENESS UNDER	
	CONDITIONS OF UNCERTAINTY	
	გოდერძი შანიძე	
	საქართველოში ტურისტულ ბიზნესს, სახელმწიფოს მხრიდან სტიმულირება	
12	აუცილებლად სჭირდება	50-
	Goderdzi Shanidze	51
	TOURISM BUSINESS IN GEORGIA DEFINITELY NEEDS STIMULATION FROM THE STATE	
	ცირა ცეცხლაძე, ნინო ხახუბია	
	მთის ტურიზმის პოტენციალი აჭარაში და მისი მნიშვნელობა პოსტპანდემიური	
13	ტურიზმის რეაბილიტაციის პროცესში	52-
	Tsira Tsetskhladze, Nino Khakhubia	53
	POTENTIAL OF MOUNTAIN TOURISM IN ADJARA AND ITS IMPORTANCE IN THE	
	PROCESS OF POST-PANDEMIC TOURISM REHABILITATION	
	რამინ ცინარიძე, ლაშა ბერიძე, ლევან ცეცხლაძე	
	რეფინანსირების განაკვეთი და მისი ზეგავლენა ქვეყნის ეკონომიკაზე კოვიდ-	
14	პანდემიის პირობებში	54-
	Ramin Tsinaridze, Lasha Beridze, Levan Tsetskhladze	55
	REFINANCING RATE AND ITS IMPACT ON THE COUNTRY'S ECONOMY IN THE	
	CONTEXT OF THE COVID PANDEMIC	
	ზაზა წვერავა, ლაშა წვერავა	
	სახელმწიფოს მიერ ინოვაციური პოლიტიკის წარმართვა, როგორც მთავარი	
15	ინსტრუმენტი ეკონომიკურ-პოლიტიკური სისტემების განვითარებისა და კრიზისების	56-
	დამღევის საქმეში	57
	Zaza Tsverava, Lasha Tsverava	
	LEADING INNOVATIVE POLICY BY THE STATE AS A KEY TOOL IN DEVELOPING	
	ECONOMIC AND POLITICAL SYSTEMS AND OVERCOMING CRISES	
	ვახტანგ ჭარაია	
	უცხოური პირდაპირი ინვესტიციების გავლენა მომსახურების სექტორზე	
16	საქართველოში, კოვიდ-19 გლობალური პანდემიის ფონზე	58-
	Vakhtang Charaia	59
	FDI IMPACT ON SERVICE SECTOR IN GEORGIA, DURING	
	COVID-19 GLOBAL PANDEMIC	
	ბორის ჭიჭინაძე, თამარ ნადირაძე-გოგოლაძე	
	საქართველოს მუნიციპალიტეტების საფინანსო-საბიუჯეტო პრობლემები	
17	კოვიდპანდემიის ფონზე	60-
	Boris Tchitchinadze, Tamar Nadiradze-Gogoladze	61
	FINANCIAL-BUDGETARY PROBLEMS OF THE MUNICIPALITY OF GEORGIA AGAINST	
	THE BACKGROUND OF THE KOVID PANDEMIC	
	ნათია ხაზარაძე, ლამარა გობეჯიშვილი	
18	პანდემია და ეკოლოგიური პრობლემები	62-
	Natia Khazaradze, Lamara Gobejishvili	63
	PANDEMIC AND ENVIRONMENTAL PROBLEM	

	მირზა ხიდაშელი	
19	ცენტრალური ბანკის ციფრული ვალუტები - გამოწვევები და პერსპექტივები Mirza Khidasheli CENTRAL BANKS DIGITAL CURRENCY — CHALLENGES AND PROSPECTS	64- 65
20	მაია ზარნაძე, მ.მაღლაკელიძე, ც. ლომაშვილი, ე. კლდიაშვილი COVID-19-ის გამოწვევები სამედიცინო განათლებაში Maia Zarnadze, M. Maghlakelidze, Ts. Lomashvili, E. Kldiashvili Challenges of Medical Education during COVID-19 Hector Botello, Isaac Guerrero Rincon	66- 67
21	IMPACT OF COVID 19 ON THE PERFORMANCE OF CENTRAL AMERICAN EXPORTING COMPANIES: A FIRST REVIEW Tsitsino Dzotsenidze	68
22	CHALLENGES RELATED TO IMPLEMENTATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN GEORGIA Yevheniy Haydanka, Diana Haydanka	69
23	COVID-19 IN THE POPULIST RHETORIC OF THE HEADS OF EUROPEAN GOVERNMENTS: THE CASE-STUDY OF IGOR MATOVIČ IN SLOVAKIA Gindrute Kasnauskiene, Remigijus Kavalnis	70
24	HOW HAS COVID-19 AFFECTED MIGRATION OF LITHUANIAN POPULATION? Karina Melikjanyan	71
25	AN OVERVIEW OF THE COVID-19 IMPACT ON THE CRUISE INDUSTRY WITHIN THE EAST BLACK SEA REGION Maia Melikidze, Mariam Matiashevili	72
26	RENEWABLE (SOLAR ENERGY), MODERN SITUATION, ECONOMIC CHALLENGES AND THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE Zunaira Zahoor	73
27	COVID-19 PANDEMIC IMPACT ON WORLD ECONOMY Teona Grigolashvili	74
28	GLOBALIZATION AND MONETARY POLICY TRANSMISSION MECHANISM Elene Nikoleishvili, Ahmad Khaleel	75
29	Pregnancy Management During Covid-19	76

ქუთაისის უნივერსიტეტის დაარსებიდან 30 წლის იუბილესადმი მიძღვნილი
საერთაშორისო სამეცნიერო-პრაქტიკული კონფერენცია:
„COVID-19-ის პრობლემები და მათი გადაჭრის გზები ეკონომიკაში,
ბიზნესსა და მედიცინაში“

კონფერენციის ჩატარების თარიღი 2021 წლის 4-5 ოქტომბერი

10:30-11:00

მონაწილეთა რეგისტრაცია

11:00

მისალმებები;

პლენარული სხდომა

პროფ. იოსებ არჩვაძე

ეკონომიკური ზრდის დაჩქარება, როგორც კორონავირუსის პანდემიასთან ბრძოლის
ყველაზე ეფექტიანი გზა

12:00

სექციებში მუშაობა

14:30

შესვენება

15:00

კონფერენციის მუშაობის შედეგების შეჯამება

ორგანიზატორები:

- ✓ ქუთაისის უნივერსიტეტის სოციალურ მეცნიერებათა, ბიზნესის სამართლის ფაკულტეტი;
- ✓ ქუთაისის უნივერსიტეტის ეკონომიკური კვლევების ინსტიტუტი;
- ✓ სამეცნიერო ჟურნალი „ეკონომიკური პროფილი“.
- ✓ ევროპის უნივერსიტეტის ბიზნესის და ტექნოლოგიების ფაკულტეტი;
- ✓ ევროპის უნივერსიტეტის გლობალიზაციის ეკონომიკური და სოციალური პრობლემების კვლევის ინსტიტუტი;
- ✓ სამეცნიერო ჟურნალი „გლობალიზაცია და ბიზნესი“;
- ✓ აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიზნესის, სამართლის და სოციალურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი;

საორგანიზაციო კომიტეტი:

- პროფ. გოჩა თუთბერიძე (ქუთაისის უნივერსიტეტის რექტორი, თავმჯდომარე)
- პროფ. ნიკოლოზ ჩიხლაძე (ქუთაისის უნივერსიტეტის სამეცნიერო ჟურნალ „ეკონომიკური პროფილის“ მთავარი რედაქტორი, კოორდინატორი)
- პროფ. გივი ბედიანაშვილი (ევროპის უნივერსიტეტის გლობალიზაციის ეკონომიკური და სოციალური პრობლემების კვლევის ინსტიტუტის დირექტორი)
- პროფ. ლია ელიავა (ქუთაისის უნივერსიტეტი);
- პროფ. პაატა კლდიაშვილი (ქუთაისის უნივერსიტეტი);
- პროფ. მირზა ხიდაშელი (ქუთაისის უნივერსიტეტი);
- ასოც. პროფ. თეონა გრიგოლაშვილი (ქუთაისის უნივერსიტეტის ეკონომიკის და ბიზნესის ფაკულტეტის დეკანი)
- თამარ პერტაია (ქუთაისის უნივერსიტეტის მედიცინის ფაკულტეტის დეკანი)
- გვანცა ჯიჩოშვილი (ქუთაისის უნივერსიტეტის სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის ხელშეწყობის ცენტრის ხელმძღვანელი)
- გიორგი დათუაშვილი (ქუთაისის უნივერსიტეტის სტრატეგიული განვითარების მენეჯერი)
- ლალი ჩხიკვაძე - (ქუთაისის უნივერსიტეტის მედიცინის ფაკულტეტის ხარისხის განვითარების მენეჯერი)
- ანა გუჩუა (ქუთაისის უნივერსიტეტის დოქტორანტი)

კონფერენციის შრომების კრებულის სარედაქციო კოლეგია:

- პროფ. გოჩა თუთბერიძე (ქუთაისის უნივერსიტეტის რექტორი, თავმჯდომარე)
- პროფ. ნიკოლოზ ჩიხლაძე (ქუთაისის უნივერსიტეტი)
- პროფ. გივი ბედიანაშვილი (ევროპის უნივერსიტეტი)
- პროფ. მაია აზმაიფარაშვილი (ქუთაისის უნივერსიტეტი)
- პროფ. მირზა ხიდაშელი (ქუთაისის უნივერსიტეტი)
- პროფ. აზა იფშირაძე (ქუთაისის უნივერსიტეტი)
- პროფ. იოსებ არჩვაძე (ქუთაისის უნივერსიტეტი)
- პროფ. გიორგი ღავთაძე (საქართველოს ეროვნული უნივერსიტეტი)
- ასოც.პროფ. გოდერძი შანიძე (აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი)
- პროფ. თამილა არნანია-კეპულაძე (აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი)
- ასოც.პროფ. ხათუნა შალამბერიძე (აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი);
- ასოც.პროფ. ინეზა გაგნიძე (თბილისის ივ.ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი);
- პროფ.მერაბ კაკულია (საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტი)
- პროფ. ავთანდილ სულაბერიძე (ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი);
- პროფ. ნანა რინკიაშვილი (იაკობ გოგებაშვილის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი);
- პროფ. ნინო ლიპარტელიანი (გორის სახელმწიფო უნივერსიტეტი);
- ასოც.პროფ. ბადრი გეჩბაია (ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი);
- ასოც.პროფ. ევგენი ჰაიდანკა (ტრნავას უნივერსიტეტი, სლოვაკეთი);
- პროფ. ლევან ჩიხლაძე (რუსეთის ხალხთა მეგობრობის უნივერსიტეტი);
- პროფ. სერგეი ლუკინი (მინსკის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბელორუსი);
- ასისტ.პროფ. ალექსანდრე ასათიანი (გეტებორგის უნივერსიტეტი, შვედეთი)
- პროფ. ტატიანა მურავსკა (რიგა სტრადინს უნივერსიტეტი, ლატვია);
- პროფ. სოფიო გამყრელიძე (ქუთაისის უნივერსიტეტი);
- პროფ. ნათია ჯოჯუა (ევროპის უნივერსიტეტი).

სექციებში მუშაობა: 12:00-14:30

პირველი სექცია

ეკონომიკური პოლიტიკა, საფინანსო სფერო და ინვესტიციები COVID-19-ის პირობებში

სექციის ხელმძღვანელი: პროფ. აზა იფშირაძე

1. ვახტანგ ჭარაია

უცხოური პირდაპირი ინვესტიციების გავლენა მომსახურების სექტორზე საქართველოში, კოვიდ-19 გლობალური პანდემიის ფონზე

2. გურამ უფლისაშვილი

შემოსავლების სამსახური პანდემიურ პერიოდში

3. რამინ ცინარიძე, ლაშა ბერიძე, ლევან ცეცხლაძე

რეგინანსირების განაკვეთი და მისი ზეგავლენა ქვეყნის ეკონომიკაზე კოვიდ-პანდემიის პირობებში

4. გიორგი ღავთაძე, აზა იფშირაძე, ნიკო ჩიხლაძე

რეგიონული საინვესტიციო რისკი და საინვესტიციო მიმზიდველობა განუსაზღვრელობის პირობებში

5. მირზა ხიდაშელი

ცენტრალური ბანკის ციფრული ვალუტები - გამოწვევები და პერსპექტივები

6. ნათია კურდღელია

მცირე და საშუალო ბიზნესში მიზნობრივი პროგრამების გამოყენების პრიორიტეტული მიმართულებები COVID-19-ის პირობებში

მეორე სექცია

მენეჯმენტისა და საჯარო მმართველობის გამოწვევები COVID-19-ის პირობებში

სექციის ხელმძღვანელი: ასოც.პროფ. მალვინა ყიფიანი

- 1. ნანა რუსაძე, ეკატერინა ზაქარაძე, ანა ბარათაშვილი**
COVID 19-ის გავლენა საჯარო მომსახურებების მიწოდებაზე (თვითმმართველობის კონტექსტი)
- 2. ზაზა წვერაფა, ლაშა წვერაფა**
სახელმწიფოს მიერ ინოვაციური პოლიტიკის წარმართვა, როგორც მთავარი ინსტრუმენტი ეკონომიკურ-პოლიტიკური სისტემების განვითარებისა და კრიზისების დაძლევის საქმეში
- 3. გენადი იაშვილი, თინათინ იაშვილი, ბესიკ შერაზადიშვილი**
საჯარო მმართველობის გამოწვევები კორონავირუსის გავრცელების პირობებში
- 4. სოფიო ბერიძე, ლია ბერიძე**
კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის მნიშვნელობა COVID-19-ის პირობებში
- 5. ნაირა ვირსალაძე, მალვინა ყიფიანი**
დემოგრაფიული და სოციალურ-ეკონომიკური პროცესების ურთიერთდამოკიდებულების ასპექტები

მესამე სექცია

რეგიონული ეკონომიკის, ტურიზმის და გარემოს დაცვითი გამოწვევები COVID-19-ის პირობებში

სექციის ხელმძღვანელი: ასოც.პროფ. გოდერძი შანიძე

1. ზორის ჭიჭინაძე, თამარ ნადირაძე-გოგოლაძე

საქართველოს მუნიციპალიტეტების საფინანსო-საბიუჯეტო პრობლემები
კოვიდპანდემიის ფონზე

2. გოდერძი შანიძე

საქართველოში ტურისტულ ბიზნესს, სახელმწიფოს მხრიდან სტიმულირება აუცილებლად
სჭირდება

3. ცირა ცეცხლაძე, ნინო ხახუბია

მთის ტურიზმის პოტენციალი აჭარაში და მისი მნიშვნელობა პოსტპანდემიური ტურიზმის
რეაბილიტაციის პროცესში

4. ელგუჯა დეისაძე

მემწვანილეობის სექტორის განვითარების ძირითადი გამოწვევები საქართველოში

5. ნათია ხაზარაძე, ლამარა გობეჯიშვილი

პანდემია და ეკოლოგიური პრობლემები

6. ლამარა გობეჯიშვილი, ნათია ხაზარაძე

COVID-19-ის გავლენა გარემო ფაქტორებზე

მეოთხე სექცია

COVID-19: უცხოური გამოცდილება და საქართველო

სექციის ხელმძღვანელი: ასოც.პროფ. თეონა გრიგოლაშვილი

1. **Gindrute Kasnauskiene, Remigijus Kavalnis**
HOW HAS COVID-19 AFFECTED MIGRATION OF LITHUANIAN POPULATION?
2. **Karina Melikjanyan**
AN OVERVIEW OF THE COVID-19 IMPACT ON THE CRUISE INDUSTRY WITHIN THE EAST BLACK SEA REGION
3. **Zunaira Zahoor**
COVID-19 PANDEMIC IMPACT ON WORLD ECONOMY
4. **Hector Botello, Isaac Guerrero Rincon**
IMPACT OF COVID 19 ON THE PERFORMANCE OF CENTRAL AMERICAN EXPORTING COMPANIES: A FIRST REVIEW
5. **Tsitsino Dzotsenidze**
CHALLENGES RELATED TO IMPLEMENTATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN GEORGIA
6. **Maia Melikidze, Mariam Matiasvili**
RENEWABLE (SOLAR ENERGY), MODERN SITUATION, ECONOMIC CHALLENGES AND THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE
7. **Rati Kiria**
ANALYSIS OF THE ECONOMIC CRISIS AFFECTED BY COVID-19 AND THE WAYS TO RECOVER ECONOMIC FIELDS
8. **Yevheniy Haydanka, Diana Haydanka**
COVID-19 IN THE POPULIST RHETORIC OF THE HEADS OF EUROPEAN GOVERNMENTS: THE CASE-STUDY OF IGOR MATOVIČ IN SLOVAKIA
9. **Teona Grigolashvili**
GLOBALIZATION AND MONETARY POLICY TRANSMISSION MECHANISM

მეხუთე სექცია

სამედიცინო განათლება COVID-19-ის პირობებში

სექციის ხელმძღვანელი: თამარ პერტაია

1. მაია ზარნაძე, მ.მაღლაკელიძე, ც. ლომაშვილი, ე. კლდიაშვილი
COVID-19-ის გამოწვევები სამედიცინო განათლებაში

2. Elene Nikoleishvili, Ahmad Khaleel
Pregnancy Management During Covid-19

ინფორმაცია კონფერენციაში მონაწილეთა შესახებ

იოსებ არჩვაძე	ეკონომიკის დოქტორი, ქუთაისის უნივერსიტეტის პროფესორი
ვახტანგ ჭარაია	ეკონომიკის დოქტორი, საქართველოს საავიაციო უნივერსიტეტის პროფესორი
გურამ უფლისაშვილი	ეკონომიკის დოქტორი, ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
რამინ ცინარიძე	ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
ლაშა ბერიძე	ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორი, ტბელ აბუსელიძის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
ლევან ცეცხლაძე	თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოქტორანტი
გიორგი ღავთაძე	ეკონომიკის დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი
აზა იფშირაძე	ეკონომიკის დოქტორი, ქუთაისის უნივერსიტეტის პროფესორი
ნიკო ჩიხლაძე	ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, ქუთაისის უნივერსიტეტის პროფესორი; აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი
ნათია კურდღელია	ქუთაისის უნივერსიტეტის დოქტორანტი
ნაირა ვირსალაძე	ეკონომიკის დოქტორი, ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი; აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი;
მალვინა ყიფიანი	ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
ნანა რუსაძე	საჯარო მმართველობის დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
ეკატერინა ზაქარაძე	საჯარო მმართველობის დოქტორი, გრიგოლ რობაქიძის უნივერსიტეტის მიწვეული ლექტორი
ანა ბარათაშვილი	საქარო მმართველობის მაგისტრი, სტუ დოქტორანტი
ზაზა წვერავა	საჯარო მმართველობის დოქტორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ასისტენტ-პროფესორი
ლაშა წვერავა	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის დოქტორანტი
გენადი იაშვილი	ტექნიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი
თინათინ იაშვილი	სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს

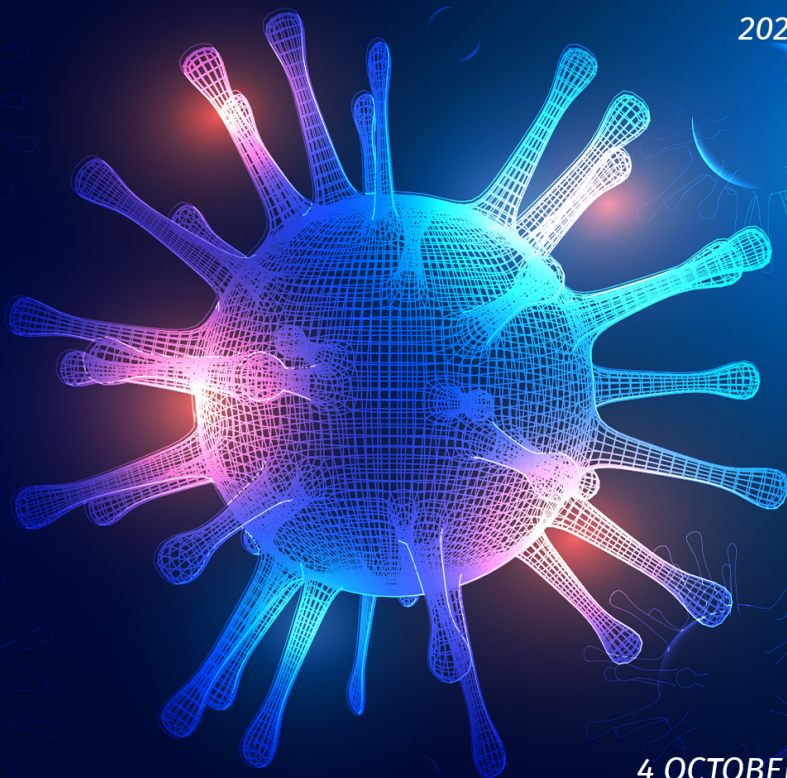
ბესიკ შერაზადიშვილი	ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი
სოფიო ბერიძე	საჯარო მმართველობის დოქტორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
ლია ბერიძე	ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოქტორანტი
ბორის ჭიჭინაძე	ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
თამარ ნადირაძე-გოგოლაძე	ეკონომიკის დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიწვეული ლექტორი
გოდერძი შანიძე	ეკონომიკის დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიწვეული ლექტორი
ცირა ცეცხლაძე	ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორი, ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი; აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
ნინო ხახუბია	ეკონომიკის დოქტორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასისტენტ-პროფესორი
ელგუჯა დეისაძე ნათია ხაზარაძე	გრიგოლ რობაქიძის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
ლამარა გობეჯიშვილი	ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
კარინა მელიქჯანიანი	Ph.D., აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
რატი ქირია	Ph.D., აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
ციცინო ძოწენიძე	ბათუმის საზღვაო აკადემიის ხარისხის სამსახურის მთ. სპეციალისტი
მაია მელიქიძე	ბიზნესის და ტექნოლოგიების უნივერსიტეტის ასისტენტ-პროფესორი
მარიამ მათიაშვილი	ეკონომიკის დოქტორი, ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
თეონა გრიგოლაშვილი	ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორი, საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია
მაია ზარნაძე	ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრი, ენერგიის წყაროების ლაბორატორიის მკვლევარი
ZUNAIRA ZAHOR	ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორი, ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი
HECTOR BOTELLO	MD, PhD, პეტრე შოთაძის სახელობის თბილისის სამედიცინო აკადემია (თსა)
	M. Phil Economics, Department of Economics, Minhaj University Lahore Pakistan
	Master in Economic Sciences National University of Colombia. Researcher at the Research Group on Regional Development and Territorial Planning

ISAAC RINCON	GUERRERO	Master in Economic Sciences National University of Colombia, Associate Professor at the School of Economics and Administration, Universidad Industrial de Santander. Director of the Research Group on Regional Development and Land Management
GINDRUTE KASNAUSKIENE		Prof.Dr. Vilnius University, Lithuania
REMIGIJUS KAVALNIS		Master Student
YEVHENTY HAYDANKA		PhD., Associate Professor of Trnava university in Trnava, Slovak Republic
DIANA HAYDANKA		PhD., Associate Professor of Uzhhorod national university, Ukraine

INTERNATIONAL SCIENTIFIC PRACTICAL CONFERENCE

*"COVID-19 Problems and its Solutions
in Economics, Business and Medicine"
(Dedicated to the 30th anniversary
of Kutaisi University)*

KUTAI
UNIVERSITY
30
YEARS

4 OCTOBER

**THE CONFERENCE WILL BE HELD REMOTELY USING ZOOM
OCTOBER 4 FROM 11:00 TO 15:00 (TBILISI TIME)**

ZOOM LINK

10:30 - 11:00 REGISTRATION

11:00 OPENING CONFERENCE WELCOME SPEECHES

**12:00 WORKING IN GROUPS (PRESENTATION AND
DISCUSSION OF THEMATIC PROBLEMS)**

14:30 COFFEE BREAK

15:00 SUMMARIZING AND CLOSING CONFERENCE

ქუთაისის უნივერსიტეტი
KUTAISI UNIVERSITY

ORGANIZERS :

- THE FACULTY OF ECONOMIC AND BUSINESS ADMINISTRATION AT KUTAISI UNIVERSITY;
- THE INSTITUTE OF ECONOMIC RESEARCH AT KUTAISI UNIVERSITY;
- THE JOURNAL “ECONOMIC PROFILE”;
- FACULTY OF BUSINESS AND TECHNOLOGIES AT EUROPEAN UNIVERSITY;
- THE RESEARCH INSTITUTE OF ECONOMIC AND SOCIAL ISSUES OF GLOBALIZATION AT EUROPEAN UNIVERSITY
- JOURNAL “GLOBALIZATION AND BUSINESS”;
- THE FACULTY OF BUSINESS, LAW AND SOCIAL SCIENCES AT AKAKI TSERETELI STATE UNIVERSITY

ქუთაისის უნივერსიტეტი
KUTAISI UNIVERSITY

ORGANIZING COMMITTEE :

- PROF. GOCHA TUTBERIDZE (RECTOR, CHAIRMAN OF KUTAISI UNIVERSITY)**
- PROF. NIKOLOZ CHIKHLADZE (COORDINATOR, EDITOR-IN-CHIEF OF THE SCIENTIFIC JOURNAL "ECONOMIC PROFILE" OF KUTAISI UNIVERSITY)**
- PROF. GIVI BEDIANASHVILI (DIRECTOR OF THE INSTITUTE FOR THE STUDY OF ECONOMIC AND SOCIAL PROBLEMS OF GLOBALIZATION AT THE EUROPEAN UNIVERSITY)**
- PROF. LIA ELIAVA (KUTAISI UNIVERSITY)**
- PROF. PAATA KLDIASHVILI (KUTAISI UNIVERSITY)**
- PROF. MIRZA KHIDASHELI (KUTAISI UNIVERSITY)**
- ASSOC. PROF. TEONA GRIGOLASHVILI (DEAN OF THE FACULTY OF ECONOMICS AND BUSINESS, KUTAISI UNIVERSITY)**
- TAMAR PERTAIA (THE DEAN OF THE FACULTY OF MEDICINE, KUTAISI UNIVERSITY)**
- GVANTSA JICHOSHVILI (HEAD OF THE CENTER FOR SUPPORT OF SCIENTIFIC-RESEARCH ACTIVITIES OF KUTAISI UNIVERSITY)**
- GIORGI DATUASHVILI (HEAD OF STRATEGIC DEVELOPMENT OFFICE OF KUTAISI UNIVERSITY)**
- LALI CHKHIKVADZE (QUALITY DEVELOPMENT MANAGER OF KUTAISI UNIVERSITY FACULTY OF MEDICINE)**
- ANNA GUCHUA (PHD STUDENT AT KUTAISI UNIVERSITY)**

ქუთაისის უნივერსიტეტი
KUTAISI UNIVERSITY

REVIEW COMMITTEE :

- PROF. GOCHA TUTBERIDZE (RECTOR OF KUTAISI UNIVERSITY)
- PROF. NIKOLOZ CHIKHLADZE (KUTAISI UNIVERSITY)
- PROF. GIVI BEDIANASHVILI (EUROPEAN UNIVERSITY)
- PROF. MAIA AZMAIPARASHVILI (KUTAISI UNIVERSITY)
- PROF. MIRZA KHIDASHELI (KUTAISI UNIVERSITY)
- PROF. AZA IPSHIRADZE (KUTAISI UNIVERSITY)
- PROF. IOSEB ARCHVADZE (KUTAISI UNIVERSITY)
- PROF. GIORGI GHAVTADZE (GEORGIAN NATIONAL UNIVERSITY)
- ASSOC. PROF. GODERDZI SHANIDZE (AKAKI TSERETELI STATE UNIVERSITY)
- PROF. TAMILA ARNANIA-KEPULADZE (AKAKI TSERETELI STATE UNIVERSITY)
- ASSOC. PROF. KHATUNA SHALAMBERIDZE (AKAKI TSERETELI STATE UNIVERSITY);
- ASSOC. PROF. INEZA GAGNIDZE (IVANE JAVAKHISHVILI TBILISI STATE UNIVERSITY);
- PROF. MERAB KAKULIA (GEORGIAN INSTITUTE OF PUBLIC AFFAIRS)
- PROF. AVTANDIL SULABERIDZE (ILIA STATE UNIVERSITY);
- PROF. NANA RINKIASHVILI (IAKOB GOGEBASHVILI TELAVI STATE UNIVERSITY);
- PROF. NINO LIPARTELIANI (GORI STATE UNIVERSITY);
- ASSOC. PROF. BADRI GECHBAIA (BATUMI SHOTA RUSTAVELI STATE UNIVERSITY);
- ASSOC. PROF. EUGENE HAIDANKA (UNIVERSITY OF TRNAVA, SLOVAKIA);
- PROF. LEVAN CHIKHLADZE (RUSSIAN PEOPLES' FRIENDSHIP UNIVERSITY);
- PROF. SERGEI LUKIN (MINSK STATE UNIVERSITY, BELARUS);
- ASSISTANT PROF. ALEXANDER ASATIANI (UNIVERSITY OF GOTHENBURG, SWEDEN)
- PROF. TATIANA MURAVSKA (RIGA STRADINS UNIVERSITY, LATVIA);
- PROF. SOPHIO GAMKRELIDZE (KUTAISI UNIVERSITY);
- PROF. NATIA JOJUA (EUROPEAN UNIVERSITY)

ქუთაისის უნივერსიტეტი
KUTAISI UNIVERSITY

WORKING IN SECTIONS 13:00-14:30

**FIRST SECTION: ECONOMIC POLICY, FINANCIAL SECTOR
AND INVESTMENTS UNDER COVID-19 PANDEMIC**

HEAD OF SECTION: PROF. AZA IPSHIRADZE

1. VAKHTANG CHARAIA

**FDI IMPACT ON SERVICE SECTOR IN GEORGIA, DURING COVID-19
GLOBAL PANDEMIC**

2. GURAM UPLISASHVILI

THE REVENUE SERVICE DURING THE PERIOD OF A PANDEMIC

3. RAMIN TSINARIDZE, LASHA BERIDZE, LEVAN TSETSKHLADZE

**REFINANCING RATE AND ITS IMPACT ON THE COUNTRY'S ECONOMY
IN THE CONTEXT OF THE COVID PANDEMIC**

4. GEORGE GAVTADZE, AZA IPHSHIRADZE, NIKO CHIKHLADZE

**REGIONAL INVESTMENT RISK AND INVESTMENT ATTRACTIVENESS
UNDER CONDITIONS OF UNCERTAINTY**

5. MIRZA KHIDASHELI

**CENTRAL BANKS DIGITAL CURRENCY — CHALLENGES AND
PROSPECTS**

6. NATIA KURDGELIA

**PRIORITY AREAS OF USING THE TARGETED PROGRAMS IN SMALL
AND MEDIUM ENTERPRISES IN THE FACE OF THE COVID19
PANDEMIC**

ქუთაისის უნივერსიტეტი
KUTAISI UNIVERSITY

SECOND SECTION-CHALLENGES OF MANAGEMENT AND PUBLIC ADMINISTRATION IN THE CONTEXT OF COVID-19 PANDEMIC

HEAD OF SECTION : ASSOC. PROF. MALVINA KIPIANI

1. NANA RUSADZE, EKATERINA ZAKARADZE, ANA BARATASHVILI

IMPACT OF COVID 19 ON PUBLIC SERVICE SUPPLY (IN THE CONTEXT OF LOCAL SELF-GOVERNMENT)

2. ZAZA TSVERAVA, LASHA TSVERAVA

LEADING INNOVATIVE POLICY BY THE STATE AS A KEY TOOL IN DEVELOPING ECONOMIC AND POLITICAL SYSTEMS AND OVERCOMING CRISES

3. GENADI IASHVILI, TINATIN IASHVILI, BESI K SHERAZADISHVILI

CHALLENGES OF PUBLIC ADMINISTRATION IN TERMS OF SPREED CORONAVIRUS

4. SOPHIO BERIDZE, LIA BERIDZE

THE IMPORTANCE OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN A PANDEMIC (COVID-19)

5. NAIRA VIRSALADZE, MALVINA KIPIANI

DEMOGRAPHIC AND SOCIO-ECONOMIC PROCESSES ASPECTS OF INTERDEPENDENCE

6. YEVHENIY HAYDANKA, DIANA HAYDANKA

COVID-19 IN THE POPULIST RHETORIC OF THE HEADS OF EUROPEAN GOVERNMENTS: THE CASE-STUDY OF IGOR MATOVIČ IN SLOVAKIA

ქუთაისის უნივერსიტეტი
KUTAISI UNIVERSITY

THIRD SECTION - REGIONAL ECONOMIC, TOURISM AND ENVIRONMENTAL CHALLENGES UNDER COVID-19 PANDEMIC

HEAD OF SECTION : ASSOC. PROF. GODERDZI SHANIDZE

1. BORIS TCHITCHINADZE, TAMAR NADIRADZE-GOGOLADZE

FINANCIAL-BUDGETARY PROBLEMS OF THE MUNICIPALITY OF GEORGIA AGAINST THE BACKGROUND OF THE KOVID PANDEMIC

2. GODERDZI SHANIDZE

TOURISM BUSINESS IN GEORGIA DEFINITELY NEEDS STIMULATION FROM THE STATE

3. TSIRA TSETSKHLADZE, NINO KHAKHUBIA

POTENTIAL OF MOUNTAIN TOURISM IN ADJARA AND ITS IMPORTANCE IN THE PROCESS OF POST-PANDEMIC TOURISM REHABILITATION

4. ELGUJA DEISADZE

KEY CHALLENGES TO THE DEVELOPMENT OF CULINARY HERB SECTOR IN GEORGIA

5. NATIA KHAZARADZE, LAMARA GOBEJISHVILI

PANDEMIC AND ENVIRONMENTAL PROBLEM

6. LAMARA GOBEJISHVILI, NATIA KHAZARADZE

IMPACT OF COVID-19 ON ENVIRONMENTAL FACTOR

ქუთაისის უნივერსიტეტი
KUTAISI UNIVERSITY

FOURTH SECTION - COVID-19: FOREIGN EXPERIENCE AND GEORGIA

HEAD OF SECTION : ASSOC. PROF. TEONA GRIGOLASHVILI

1. GINDRUTE KASNAUSKIENE, REMIGIJUS KAVALNIS

HOW HAS COVID-19 AFFECTED MIGRATION OF LITHUANIAN POPULATION?

2. KARINA MELIKJANYAN

**AN OVERVIEW OF THE COVID-19 IMPACT ON THE CRUISE INDUSTRY WITHIN
THE EAST BLACK SEA REGION**

3. ZUNAIRA ZAHOR

COVID-19 PANDEMIC IMPACT ON WORLD ECONOMY

4. HECTOR BOTELLO, ISAAC GUERRERO RINCON

**IMPACT OF COVID 19 ON THE PERFORMANCE OF CENTRAL AMERICAN
EXPORTING COMPANIES: A FIRST REVIEW**

5. RATI KIRIA

**ANALYSIS OF THE ECONOMIC CRISIS AFFECTED BY COVID-19 AND THE WAYS
TO RECOVER ECONOMIC FIELDS**

6. TSITSINO DZOTSENIDZE

**CHALLENGES RELATED TO IMPLEMENTATION OF SUSTAINABLE
DEVELOPMENT GOALS IN GEORGIA**

7. MAIA MELIKIDZE, MARIAM MATIASHVILI

**RENEWABLE (SOLAR ENERGY), MODERN SITUATION, ECONOMIC CHALLENGES
AND THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE**

8. TEONA GRIGOLASHVILI

GLOBALIZATION AND MONETARY POLICY TRANSMISSION MECHANISM

ქუთაისის უნივერსიტეტი
KUTAISI UNIVERSITY

FIFTH SECTION - MEDICAL EDUCATION DURING COVID-19

**HEAD OF SECTION: DEAN OF MEDICINE FACULTY OF KUTAISI
UNIVERSITY TAMAR PERTAIA**

**1. MAIA ZARNADZE, M. MAGHLAKELIDZE, TS. LOMASHVILI,
E. KLDIASHVILI**

CHALLENGES OF MEDICAL EDUCATION DURING COVID-19

2. ELENE NIKOLEISHVILI-AHMAD KHALEEL

PREGNANCY MANAGEMENT DURING COVID-19

THE INFORMATION ABOUT THE SPEAKERS

JOSEPH ARCHVADZE
VAKHTANG CHARAIA
GURAM UPLISASHVILI
RAMIN TSINARIDZE

PH D IN ECONOMICS PROFESSOR OF KUTAI SI UNIVERSITY
PH D IN ECONOMICS PROFESSOR OF GEORGIAN AVIATION UNIVERSITY
PH D IN ECONOMICS ASSOCIATE PROFESSOR OF KUTAI SI UNIVERSITY
DOCTOR OF BUSINESS ADMINISTRATION, ASSOCIATE PROFESSOR AT BATUMI SHOTA RUSTAVELI
STATE UNIVERSITY

LASHA BERIDZE
LEVAN TSETSKHLADZE
GEORGE GAVTADZE
AZA IPHSHIRADZE

DOCTOR OF BUSINESS ADMINISTRATION ,ASSOCIATE PROFESSOR AT ST TBEL ABUSERIDZE UNIVERSITY
PHD STUDENT OF IVANE JAVAKHISHVILI TBILISI STATE UNIVERSITY
PH D IN ECONOMICS, PROFESSOR OF AKAKI TSERETELI STATE UNIVERSITY
PH.D IN ECONOMICS, PROFESSOR OF KUTAI SI UNIVERSITY; ASSOCIATE PROFESSOR OF AKAKI TSERETELI
STATE UNIVERSITY

NIKO CHIKHLADZE

PH.D IN ECONOMICS, PROFESSOR OF KUTAI SI UNIVERSITY; PROFESSOR OF AKAKI TSERETELI STATE
UNIVERSITY

NATIA KURDGELIA
NAIRA VIRSALADZE

DOCTORAL STUDENT AT KUTAI SI UNIVERSITY
PH.D IN ECONOMICS, ASSOCIATE PROFESSOR OF KUTAI SI UNIVERSITY; ASSOCIATE PROFESSOR OF
AKAKI TSERETELI STATE UNIVERSITY

MALVINA KIPIANI
NANA RUSADZE
EKATERINA ZAKARADZE

PH.D IN ECONOMICS, ASSOCIATE PROFESSOR OF KUTAI SI UNIVERSITY
PH.D IN PUBLIC ADMINISTRATION, ASSOCIATE PROFESSOR OF AKAKI TSERETELI STATE UNIVERSITY
PH.D IN PUBLIC ADMINISTRATION, INVITED LECTURER AT GRIGOL ROBAKIDZE UNIVERSITY, SCHOOL OF
POLITICS

ANA BARATASHVILI
ZAZA TSVERAVA

MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION
DOCTOR OF PUBLIC ADMINISTRATION, ASSISTANT PROFESSOR
OF THE GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY

LASHA TSVERAVA
GENADI IASHVILI
TINATIN IASHVILI
BESIK SHERAZADISHVILI
SOPHIO BERIDZE
LIA BERIDZE
YEVHENIY HAYDANKA
DIANA HAYDANKA
BORIS TCHITCHINADZE

DOCTORAL CANDIDATE OF GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY
DOCTOR OF TECHNICAL SCIENCES, PROFESSOR AT THE GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY
DOCTOR OF SOCIAL SCIENCES, PROFESSOR OF GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY
DOCTOR OF PUBLIC ADMINISTRATION, ASSOCIATE PROFESSOR OF GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY
PHD STUDENT IN BUSINESS ADMINISTRATION, SHOTA RUSTAVELI STATE UNIVERSITY
DOCTOR OF BUSINESS ADMINISTRATION, SHOTA RUSTAVELI STATE UNIVERSITY
PH.D., ASSOCIATE PROFESSOR OF TRNAVA UNIVERSITY IN TRNAVA, SLOVAK REPUBLIC
PH.D., ASSOCIATE PROFESSOR OF UZHGOROD NATIONAL UNIVERSITY, UKRAINE
PH.D. IN ECONOMICS, LECTURER AT AKAKI TSERETELI KUTAI SI STATE UNIVERSITY

THE INFORMATION ABOUT THE SPEAKERS

TAMAR NADIRADZE-GOGOLADZE GODERDZI SHANIDZE	PH.D. IN ECONOMICS, LECTURER AT AKAKI TSERETELI KUTAISI STATE UNIVERSITY DOCTOR OF BUSINESS ADMINISTRATION, ASSOCIATE PROFESSOR OF KUTAISI UNIVERSITY; ASSOCIATE PROFESSOR OF AKAKI TSERETELI STATE UNIVERSITY
TSIRA TSETSKHLADZE	PH.D. IN ECONOMICS, ASSISTANT PROFESSOR OF BATUMI SHOTA RUSTAVELI STATE UNIVERSITY
NINO KHAKHUBIA ELGUJA DEISADZE NATIA KHAZARADZE LAMARA GOBEJISHVILI GINDRUTE KASNAUSKIENE REMIGIJUS KAVALNIS KARINA MELIKJANYAN	ASSOCIATE PROFESSOR OF GRIGOL ROBAKIDZE UNIVERSITY PH.D IN ECONOMICS, ASSOCIATE PROFESSOR OF KUTAISI UNIVERSITY PH.D., ASSOCIATE PROFESSOR OF AKAKI TSERETELI STATE UNIVERSITY PH.D., ASSOCIATE PROFESSOR OF AKAKI TSERETELI STATE UNIVERSITY PROF.DR. VILNIUS UNIVERSITY, LITHUANIA MASTER STUDENT MAIN SPECIALIST OF QUALITY ASSURANCE SERVICE, BATUMI STATE MARITIME ACADEMY
ZUNAIRA ZAHOOOR	M. PHIL ECONOMICS, DEPARTMENT OF ECONOMICS, MINHAJ UNIVERSITY LAHORE PAKISTAN
HECTOR BOTELLO	MASTER IN ECONOMIC SCIENCES NATIONAL UNIVERSITY OF COLOMBIA. RESEARCHER AT THE RESEARCH GROUP ON REGIONAL DEVELOPMENT AND TERRITORIAL PLANNING
ISAAC GUERRERO RINCON	MASTER IN ECONOMIC SCIENCES NATIONAL UNIVERSITY OF COLOMBIA, ASSOCIATE PROFESSOR AT THE SCHOOL OF ECONOMICS AND ADMINISTRATION, UNIVERSIDAD INDUSTRIAL DE SANTANDER. DIRECTOR OF THE RESEARCH GROUP ON REGIONAL DEVELOPMENT AND LAND MANAGEMENT
RATI KIRIA TSITSINO DZOTSENIDZE MAIA MELIKIDZE	ASSISTANT-PROFESSOR AT BUSINESS AND TECHNOLOGY UNIVERSITY PH.D IN ECONOMICS, ASSOCIATE PROFESSOR OF KUTAISI UNIVERSITY PHD IN BUSINESS ADMINISTRATION, COMMISSIONER AT GEORGIAN NATIONAL ENERGY AND WATER SUPPLY REGULATORY COMMISSION
MARIAM MATIASHVILI	MASTER IN BUSINESS ADMINISTRATION, RESEARCHER AT RENEWABLE ENERGY SOURCES LABORATORY
TEONA GRIGOLASHVILI	DOCTOR OF BUSINESS ADMINISTRATION, ASSOCIATE PROFESSOR OF KUTAISI UNIVERSITY
MIRZA KHIDASHELI MAIA ZARNADZE	DOCTOR OF BUSINESS ADMINISTRATION, PROFESSOR OF KUTAISI UNIVERSITY MD, PHD, PETRE SHOTADZE TBILISI MEDICAL ACADEMY (TSA)

ეკონომიკური ზრდის დაჩქარება, როგორც კორონავირუსის პანდემიასთან ბრძოლის ყველაზე ეფექტიანი გზა

ხელისუფლების ეკონომიკური პოლიტიკა მრავალკომპონენტური და კომპლექსური ღონისძიებების სამოქმედო სტრატეგიაა, რომელშიც კოვიდპანდემიის გამო საჭირო გახდა არსებითი კორექტივების შეტანა. კერძოდ, წინა პლანზე გამოვიდა ისეთი ასპექტები, როგორებიცაა:

ა) პანდემიით მიყენებული ზარალის მინიმიზაცია. განსაკუთრებული მხარდაჭერა პანდემიით და ეკონომიკური კრიზისით ყველაზე მოწყვლადი სოციალური ჯგუფების, ბიზნესის სახეობებისა და რეგიონებისათვის.

ბ) პანდემიამდელ, კრიზისამდელ მაკროეკონომიკურ ინდიკატორებზე რაც შეიძლება სწრაფი გასვლის ამოცანა მოსახლეობის, სამუშაო ძალის ინფექციებისაგან დაცვისა და ქვეყნის ეპიდსიტუაციის არსებითი გაუმჯობესების პირობებში;

გ) ეკონომიკის სტრუქტურული გადაწყობა მსოფლიოში გლობალური მოთხოვნილებების ცვლილებების გათვალისწინებით, იმ მიმართულებით, რომელიც დააჩქარებს ეკონომიკურ ზრდას და საქართველოს განვითარების დონით დაუახლოებს განვითარებულ ქვეყნებს.

აღნიშნული ამოცანის აქტუალობას ზრდის ის გარემოება, რომ ეკონომიკური განვითარების დონით საქართველო საგრძნობლად ჩამორჩება საშუალო მსოფლიო დონეს, ხოლო პანდემიით მისთვის მიყენებული ზარალი (მშპ-ის და ექსპორტის შემცირება, უმუშევრობის ზრდა...) - გლობალურთან შედარებით გაცილებით მასშტაბურია.

ხელისუფლებამ უკვე შეიმუშავა ეკონომიკური განვითარების სამოქმედო გეგმა 2030 წლამდე, რომლის მიხედვით ქვეყნის მშპ ათწლეულის მანძილზე გაორმაგდება. ამისათვის კი საშუალო წლიური ტემპი წინა ათწლეულისას (2011-2020 წწ.) 2-ჯერ და მეტად გადააჭარბებს, ხოლო აბსოლუტური მატების შესაბამისი მაჩვენებელი - თითქმის 4-ჯერ უფრო მეტი იქნება.

2030 წლისთვის საქართველო მყარად დაიმკვიდრებს ადგილს მსოფლიო ქვეყნების პირველ ასეულში (მერვე-მეცხრე ათეულში) იმით, რომ ეკონომიკის ზრდის ტემპები მიმდინარე ათწლეულში მსოფლიოსას თითქმის 2-ჯერ გადააჭარბებს. მაგრამ ეკონომიკურ წინსვლაში რადიკალური გარღვევისა და უფრო მოწინავე პოზიციის დასაკავებლად საჭიროა ზრდის საშუალო წლიური ტემპის აქსელერაცია, სულ ცოტა, 1-2 პუნქტით მაინც.
საკვანძო სიტყვები: კოვიდ-19; ეკონომიკური ზრდა; უმუშევრობა; ეკონომიკური განვითარება

ACCELERATING ECONOMIC GROWTH AS THE MOST EFFECTIVE WAY TO DEAL WITH THE CONSEQUENCES OF THE CORONAVIRUS PANDEMIC

Due to the pandemic, significant adjustments had to be made to the multicomponent strategy of the state's economic policy. In particular, the aspects such as:

- a) Minimizing losses from the pandemic; special support for social groups, businesses and regions most affected by the pandemic;
- b) The earliest possible achievement of macroeconomic parameters of the pre-pandemic, pre-crisis period - with maximum protection of the population (labor force) and a significant improvement in the epidemic situation in the country;
- c) Structural restructuring of the economy, taking into account changes in global demand - in those directions that will accelerate economic growth and bring Georgia closer to the developed countries in terms of economic level.

The urgency of this task is reinforced by the fact that in terms of development, Georgia is noticeably lagging behind the world average, and in terms of the scale of losses incurred (reduction in GDP and exports, growth in unemployment, etc.), it significantly exceeds the world average.

The Georgian government has already developed an Action Plan until 2030, according to which the country's GDP will double over a decade, its average annual growth rate will more than double, and the absolute average annual growth will accordingly be four times higher.

Due to the fact that the rate of economic growth in the current decade will be 2 times higher than the world average, by 2030 Georgia will firmly take its place in the first hundred countries of the world (in set of ten VIII-IX), but for a radical breakthrough and occupying more advanced position, it is necessary to accelerate the average annual growth rate of the economy by at least 1-2 percentage points.

Key words: Covid-19; Economic Growth; Unemployment; Economic development

სოფიო ბერიძე
შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორანტი
Sopho1982@hotmail.com

ლია ბერიძე
ბიზნესის მართვის დოქტორი, შოთა რუსთაველის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი, lia.beridze@bsu.edu.ge

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის მნიშვნელობა COVID-19-ის პირობებში

თანამედროვე ეკონომიკურ გარემოში, როცა ბიზნესის პრიორიტეტები ძალიან სწრაფად ფორმირდება და იცვლება, განსაკუთრებული მნიშვნელობა შეიძინა კორპორაციულმა სოციალურმა პასუხისმგებლობამ. ქართული ბიზნეს სუბიექტები აქტიურად ცდილობენ შეეჭიდონ გამოწვევებს, მოერგონ მსოფლიო ტენდენციებს, პრაქტიკა განსხვავებულია, როგორც ბიზნეს სუბიექტების, ისე ქვეყნების შემთხვევაში, ამიტომ სწორად განსაზღვრული სტრატეგია ბიზნესის წარმატებაში ხშირ შემთხვევაში გადაწყვეტია. აღსანიშნავია, რომ კომპანია განვითარების გარკვეულ ეტაპზე იწყებს თავისი წვლილის შეტანას საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, მართებულად დამყარებული უკუკავშირი ბიზნესსა და მომხმარებელს შორის, მას ხდის ლიდერს და მოუპოვებს რეპუტაციას.

მსოფლიო ეკონომიკისათვის სრულიად ახალი გამოწვევაა პანდემიასთან (Covid-19) ბრძოლა, შესაბამისად აღნიშნულ პერიოდში მნიშვნელოვანია არა მარტო სახელმწიფო, არამედ კერძო და სამოქალაქო სექტორის აქტიური ჩართულობა, რაც აუცილებელია გამოიხატოს სოციალურად პასუხისმგებლიან აქტივობაში. აღსანიშნავია, რომ საქართველოში სოციალურად პასუხისმგებლიანი კომპანიები ცდილობდნენ თავის საქმიანობაში სოციალური, გარემოსდაცვითი და ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული საკითხები გაეთვალისწინებინათ და საზოგადოების განვითარებაში სხვადასხვა წვლილი შეეტანათ. ნაშრომში წარმოდგენილია Covid-19 პანდემიის პერიოდში ბიზნეს სუბიექტების ქცევა და რეალური ქმედებები, რაც განხორციელდა მათ მიერ, შესაბამისად მისი გავლენა ბიზნეს სუბიექტების საქმიანობაზე და მომხმარებელზე. ასევე მოცემულია რეკომენდაციები სოციალური პასუხისმგებლობის სტრატეგიის შემუშავებასთან და ხელშემწყობ პოლიტიკასთან დაკავშირებით.

საკვანძო სიტყვები: კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა; პანდემია, Covid-19; მომხმარებელი

Sophio Beridze

PhD student in Business Administration,
Shota Rustaveli State University, Sopho1982@hotmail.com

Lia Beridze

Doctor of Business Administration, Shota Rustaveli
State University, lia.beridze@bsu.edu.ge

THE IMPORTANCE OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN A PANDEMIC (COVID-19)

Social corporate responsibility acquired special importance in modern economic world when business priorities form and change very quickly. Georgian business actors try to deal with challenges, to adopt with world tendencies, the practice is different in case of business subjects and countries as well and hence accurate strategy is decisive in business success. It is worth mentioning that company starts to contribute in social life at some stage of its development, it makes leader and obtains reputation for it through correct feedback between the business and consumers.

The fight with Pandemic (Covid-19) is totally new challenge for the world economy, therefore the active participation of not only state but private and civil sector is of a high importance during this period, which can be expressed through social responsible activity. It is worth mentioning that socially responsible companies in Georgia try to foresee social activities, environmental and human rights activities in their businesses and to contribute differently in development of society. The present Work envisages the behavior of business actors during Covid-19 Pandemic and real activities which they carries and therefore the impacts of it at activities of business subjects and consumers. Besides, there are given recommendations regarding to elaboration of socially responsible strategy and promoting policy.

Keywords: Corporate Social Responsibility; Pandemic, Covid-19; Consumer

ლამარა გობეჯიშვილი

აკადემიური დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი, lamara.gobejishvili@atsu.edu.ge

ნათია ხაზარაძე

აკადემიური დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი, natia.khazaradze@gmail.com

COVID-19-ის გავლენა გარემო ფაქტორებზე

კორონა-კრიზისმა გლობალური ხასიათი მიიღო. არცერთი კონტინენტი არ დარჩენილა რომელსაც ის არ მისწვდომოდეს. ეს კრიზისი თანამედროვე საზოგადოებას არსებით პირობათ უყენებს გარდაქმნის აუცილებლობას. სამყარო COVID-19-ის შემდეგ საგულისხმოდ შეიცვალა. ზოგადად პანდემიები არ არის მხოლოდ საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის სერიოზული პრობლემა - ისინი იწვევენ კატასტროფულ სოციალურ - ეკონომიკურ და პოლიტიკურ კრიზისებს იმ ქვეყნებში, სადაც ხდება ინფექციის გავრცელება.

COVID-19 პანდემიამ ტრაგიკულად იმოქმედა ადამიანების ჯანმრთელობასა და სიცოცხლეზე, ამავე დროს, მან შესამჩნევი დადებითი გავლენა მოახდინა გარემოზე სულ რაღაც რამდენიმე თვეში.

ადამიანის გარემოზე ზემოქმედება ზრდის ახალი ინფექციების რისკს, რომელთაც შეუძლიათ დააინფიცირონ დედამიწის მოსახლეობა; ამ ინფექციების 60% -ზე მეტი წარმოიშობა ცხოველებიდან - რომლებიც ველურ ბუნებაში ბინადრობენ. შესაბამისად, COVID-19 პანდემიისგან გამოჯანმრთელების გეგმები და კერძოდ სამომავლო ეპიდემიების რისკის შემცირების გეგმები უნდა იყოს ორიენტირებული პრობლემის გამომწვევ მიზეზზე და არა მხოლოდ დაავადების გავრცელების ადრეულ გამოვლენაზე და კონტროლზე.

ბუნებრივი გარემო და ხელმისაწვდომი მწვანე სივრცეები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ადამიანის ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობის შენარჩუნებაში. მათ შეუძლიათ კლიმატის ცვლილების უარყოფითი ეფექტების შემსუბუქება, როგორცაა ჰაერის, ნიადაგის ან წყლის დაბინძურების შემცირება. ბუნებრივი გარემო არის ადგილი, სადაც ადამიანს შეუძლია დაისვენოს და გარკვეული ხნით დაივიწყოს ყოველდღიური სტრესი. ბუნებაში დროის გატარების უნარი იყო და არის ცხოვრების ერთ-ერთი ასპექტი, რომელიც ადამიანებს განსაკუთრებით აკლიათ COVID-19-ის გამო.

საკვანძო სიტყვები: COVID-19, კრიზისი, ბუნებრივი გარემო.

Lamara Gobejishvili

Ph.D., Associate Professor of Akaki Tsereteli State University,
lamara.gobejishvili@atsu.edu.ge

Natia Khazaradze

Ph.D., Associate Professor of Akaki Tsereteli State University,
natia.khazaradze@gmail.com

IMPACT OF COVID-19 ON ENVIRONMENTAL FACTORS

The world has changed significantly since COVID-19. In general, pandemics are not just a serious public health problem - they cause catastrophic socio-economic and political crises in countries where the infection is spreading.

The obvious positive outcome of the epidemic is improved air quality - due to quarantine, there are fewer cars on city streets and only industry produces vital products.

The COVID-19 pandemic has tragically affected people's health and lives, at the same time, it has had a noticeable positive impact on the environment in just a few months.

Impact on the human environment increases the risk of new infections that can infect the earth's population; More than 60% of these infections come from animals that live in the wild. Accordingly, recovery plans from the COVID-19 pandemic, and in particular plans to reduce the risk of future epidemics, should focus on the underlying cause of the problem and not just on early detection and control of the spread of the disease.

The natural environment and accessible green spaces play an important role in maintaining human health and well-being. They can mitigate the negative effects of climate change, such as reducing air, soil or water pollution. The natural environment is a place where a person can relax and forget about daily stress for a while. The ability to spend time in nature was and is one of the aspects of life that people especially lack because of COVID-19.

Keywords: COVID-19, crisis, natural environment.

ელგუჯა დეისაძე
ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი,
elguja.deisadze@unik.edu.ge

მემწვანილეობის სექტორის განვითარების ძირითადი გამოწვევები საქართველოში

ეს მოხსენება ორი ნაწილისგან შედგება. პირველი - ეს არის სამაგიდო კვლევის შედეგები, რომელიც მიზნად ისახავს საქართველოს სოფლის მეურნეობის სექტორის ტენდენციების მიმოხილვას (განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა მწვანილის ექსპორტის მონაცემებს) COVID-19-ის პანდემიამდე და პანდემიის განმავლობაში. სამაგიდო კვლევისა და მიმოხილვის მონაცემებმა გამოავლინა დარგის როგორც ნეგატიური, ასევე პოზიტიური ტენდენციები სხვადასხვა კონტექსტში.

ანგარიშის მეორე ნაწილი მოცავს პირველადი კვლევას (როგორც საველე, ასევე სატელეფონო), რომელიც ჩაატარა საქართველოს მწვანილის მწარმოებელთა ასოციაციის (GHPA) საგრანტო პროექტის გუნდმა USAID-ის სოფლის მეურნეობის პროგრამის ფარგლებში 2021 წლის ივნის-ივლისის პერიოდში. კვლევისას გამოყენებული იქნა მიზანმიმართული შერჩევის მეთოდი, რომლის დროსაც მხედველობაში იქნა მიღებული კვლევის სუბიექტის ბიზნეს პროფილი და ადგილმდებარეობა. გამოიკითხა 70 რესპონდენტი (60 ფერმერი და 10 კომპანია, რომლებიც ჩართული არიან ქართული მწვანილის ღირებულებათა ჯაჭვში). კვლევის შედეგად მიღებული მონაცემების გასაანალიზებლად გამოყენებული იქნა SPSS პროგრამა. პირველადი კვლევის შედეგად იდენტიფიცირებული იქნა ქართული მწვანილის მწარმოებლების საჭიროებები და ის უდიდესი გამოწვევები, რომელთა წინაშე დგას საქართველოს მემწვანილეობის მთელი სექტორი ადამიანური კაპიტალის განვითარების კონტექსტში.

საკვანძო სიტყვები: კორონავირუსის პანდემია; სოფლის მეურნეობა; სასოფლო-სამეურნეო ბაზრები; სასოფლო-სამეურნეო ექსპორტი, ადამიანური კაპიტალი.

Elguja Deisadze
Associate Professor of Kutaisi University,
elguja.deisadze@unik.edu.ge

KEY CHALLENGES TO THE DEVELOPMENT OF CULINARY HERB SECTOR IN GEORGIA

There are two sections contained in this report. The first is the results of desk research aimed at reviewing trends in Georgia's agriculture sector (the special focus is given to culinary herbs export data) before and during the COVID-19 pandemic. Data from desk research and the review has revealed both negative and positive trends of the industry in various contexts.

The primary survey comprises the second part of the report. This primary survey (both field and telephone) was conducted by the grant project team of the Georgian Herbs Producers Association (GHPA) in the framework of the USAID Agriculture Program in the period of June-July, 2021. The Judgment (or Purposive) Sampling method has been used during the survey, in which the business profile and location of the research subject were taken into account. 70 respondents (60 farmers and 10 companies involved in the value chain of Georgian culinary herbs) were interviewed. SPSS software was used to analyze the data obtained from the study. The primary survey identified the needs of Georgian herbs producers and the biggest challenges facing the whole culinary herb sector of Georgia in the context of human capital development.

Keywords: COVID-19 Pandemic; Agriculture; Agricultural Markets; Agricultural Exports; Human Capital.

ნაირა ვირსალაძე
ეკონომიკის დოქტორი, ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი,
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი, naira.virsaladze@unik.edu.ge

მალვინა ყიფიანი
ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოცირებული
პროფესორი, mavlina.kipiani@unik.edu.ge

დემოგრაფიული და სოციალურ-ეკონომიკური პროცესების ურთიერთდამოკიდებულების ასპექტები

მოსახლეობის ცვლილებების შესახებ დღემდე არსებული სხვადასხვა თეორიები და კონცეფციები ყოველთვის „ცდილობდნენ“ კავშირის დადგენას მოსახლეობის რიცხოვნობასა და სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებას შორის. მთავარი აქცენტი სწორედ ამ ეპოქისათვის დამახასიათებელ სოციალურ-ეკონომიკურ მოვლენებზე იყო გაკეთებული. ასე ჩამოყალიბდა ადრეული კონცეფციები მალთუსიანიზმი, მოსახლეობის უკმარისობის კონცეფცია, ორგანული თეორია. მოსახლეობის რიცხოვნობის შესწავლა და მასში მიმდინარე ცვლილებების დაკავშირება ეკონომიკურ მოვლენებთან და პროცესებთან სხვადასხვა შინაარს ატარებდა და აისახებოდა კიდევ ამ საკითხით დაინტერესებული მკვლევარების და მეცნიერების ნაშრომებში. თითოეულის ჩამოყალიბების და განვითარების წინაპირობები მკვეთრად განსხვავდება ერთმანეთისაგან. ნებისმიერი ცვლილება რაოდენობისა და გადაადგილების თვალსაზრისით, ყოველთვის უკავშირდება გლობალურ ეკონომიკურ პროცესებს, რაც თავის მხრივ აუცილებლად აისახება როგორც მსოფლიოს სხვადასხვა ნაწილში, ასევე კონკრეტულ ქვეყნებში. შესაბამისად covid-19 -ის გავლენის ხარისხი და შედეგები ჯერ კიდევ ამოუცნობია და უამრავი სიურპრიზებით არის სავსე. მისი, როგორც მიმდინარეობა, განვითარების ხარისხი და შედეგები დამოკიდებულია სწორედ კონკრეტული ქვეყნების სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების დონეზე, მდგრადობაზე. უკვე ნათლად გამოიკვეთა ამ გლობალური მოვლენის შესაბამისი „პასუხი“ მოსახლეობის რაოდენობისა და სტრუქტურული შემადგენლობის ცვლილებებში, რაც აისახება შობადობის, სიკვდილიანობის, ცხოვრების დონის, შემოსავლების, შიგა თუ გარე მიგრაციის და უამრავი სხვა დემოგრაფიული მოვლენების მაჩვენებლებში. დემოგრაფიულ და სოციალურ-ეკონომიკურ პროცესებს თავისი “თამაშის წესები” აქვს, რომელსაც მოცემული ეკონომიკური სისტემა განაპირობებს, მაგრამ როცა ამ ყველაფერს გლობალური პროცესი განაგებს და კარნახობს, აქ უფრო მძაფრად და მკვეთრად იჩენს თავს მათი ურთიერთ დამოკიდებულების ხარისხი. Covid-19 მოსახლეობის ცვლილებების შესახებ საკმაოდ ბევრი ახალი თეორიების და კონცეფციების შექმნისა და ჩამოყალიბების ახალ აპარეზს იძლევა.

საკვანძო სიტყვები: გლობალური მოვლენები, დემოგრაფიული პროცესები, ეკონომიკური განვითარების დონე, მდგრადობა.

Naira Virsaladze
PhD in Economics, Associate Professor of Akaki Tsereteli State
University,
Associate Professor of Kutaisi University, naira.virsaladze@unik.edu.ge

Malvina Kipiani
Associate Professor of Kutaisi University,
mavlina.kiphiani@unik.edu.ge

DEMOGRAPHIC AND SOCIO-ECONOMIC PROCESSES ASPECTS OF INTERDEPENDENCE

Various theories and concepts of population change have always sought to establish a link between population size and socio-economic development. The main focus was on the socio-economic events characteristic of this epoch. Thus were formed the early concepts of Malthusianism, the concept of population failure, organic theory. The study of the population and the connection of the current changes in it with economic events and processes had a different content and was even reflected in the works of researchers and scientists interested in this issue. The preconditions for the formation and development of each are markedly different from one another. Any change in terms of quantity and movement is always related to global economic processes, which in turn will inevitably affect different parts of the world as well as specific countries. Consequently the degree and effects of Covid-19 are still unknown and full of many surprises. The quality and results of its development as a current depend on the level of socio-economic development of specific countries, on sustainability. The corresponding "response" to this global phenomenon in changes in population size and structural composition, which is reflected in birth rates, mortality, living standards, income, internal or external migration, and many other demographic events, has already become clear. Demographic and socio-economic processes have their "rules of the game", which are determined by the given economic system, but when all this is governed and dictated by the global process, the degree of their interdependence is more pronounced and sharp. Covid-19 provides a new apparatus for the creation and formulation of many new theories and concepts about population change.

Keywords: living standards, income, migration, economic system

გენადი იაშვილი

ტექნიკის მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი, ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის საჯარო მმართველობისა და ელექტრონული ბიზნესის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, genadi_iashvili@hotmail.com

თინათინ იაშვილი

სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის პროფესორი, iashvili.tina@gmail.com

ბესიკ შერაზადიშვილი

საჯარო მმართველობის დოქტორი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორი, b.sherazadishvili@gtu.ge

საჯარო მმართველობის გამოწვევები კორონავირუსის გავრცელების პირობებში

2019 წლის 31 დეკემბრიდან ახალი კორონავირუსით (SARS-CoV-2) გამოწვეული დაავადება (COVID-19) სწრაფად გავრცელდა მთელს მსოფლიოში მას შემდეგ, რაც ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკაში, ჰუბეის პროვინციის ქალაქ ვუჰანში ვირუსის პირველი შემთხვევები დაფიქსირდა. პანდემიის დაწყების დღიდან, საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები ერთი მხრივ, გულისხმობს ვირუსის გავრცელების პრევენციისთვის საჭირო ნაბიჯების გადადგმას და ეკონომიკური საქმიანობის უსაფრთხოების მაღალი სტანდარტების შესაბამისად წარმართვას, ხოლო მეორე მხრივ, ვირუსის გავრცელებით განპირობებული უარყოფითი გავლენის შემცირებას და ამ მიზნით, კერძო სექტორისა და მოქალაქეების მხარდაჭერას. შექმნილმა ვითარებამ გავლენა იქონია როგორც ქვეყნის მოქალაქეების დიდ ნაწილზე, ისე კომპანიებზე.

საჭიროა ბალანსის დაცვა ადამიანების სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის უზრუნველყოფასა და ეკონომიკაზე ნეგატიური გავლენის შემცირებას შორის. აღსანიშნავია, რომ სახელმწიფო შესაძლებლობის ფარგლებში ახორციელებს ღონისძიებებს პანდემიით გამოწვეული ნეგატიური პროცესების შესამსუბუქებლად. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია არსებული შეზღუდული რესურსებით რაც შეიძლება მეტი ადამიანის და ბიზნესის მაქსიმალური დაფარვა.

განსაკუთრებით აქტუალური გახდა საჯარო მმართველობაში ელექტრონული ტექნოლოგიების დანერგვის საკითხი. „ელექტრონული მთავრობა“ შესაძლებლობას იძლევა, რომ მოქალაქეებმა სახლიდან გაუსვლელად მიიღონ მათთვის საჭირო სხვადასხვა მომსახურებები (მაგ: მომსახურების სააგენტოს საქმიანობა სახელმწიფო სერვისების მიწოდების და დისტანციური მომსახურების სფეროში). უნდა აღინიშნოს, რომ საჯარო მმართველობაში საინფორმაციო ტექნოლოგიების სწრაფი განვითარება უმნიშვნელოვანეს ფაქტორად გვევლინება ჩვენს დროში, განსაკუთრებით კორონავირუსის გავლენის პირობებში.

წარმოდგენილ სტატიაში განხილულია საჯარო მმართველობის გამოწვევების აქტუალური საკითხები კორონავირუსის გავრცელების პირობებში.

საკვანძო სიტყვები: კოვიდ-19; საჯარო მმართველობა; ელექტრონული ტექნოლოგიები; სახელმწიფო; ანტიკრიზისული ღონისძიებები.

Genadi Iashvili

Doctor of Technical Sciences, Professor at the Georgian Technical University, Head of the Department of Public Administration and Electronic Business, genadi_iashvili@hotmail.com

Tinatin Iashvili

Doctor of Social Sciences, Professor of the Faculty of Business Technologies
Georgian Technical University, iashvili.tina@gmail.com

Besik Sherazadishvili

Doctor of Public Administration, Associate Professor of the Faculty of Business Technologies
Georgian Technical University, b.sherazadishvili@gtu.ge

CHALLENGES OF PUBLIC ADMINISTRATION IN TERMS OF SPREAD CORONAVIRUS

Since December 31 2019, the disease caused by the new coronavirus (SARS-CoV-2) (COVID-19) has spread rapidly around the world since the first cases of the virus were reported in Wuhan City, Hubei Province, People's Republic of China. Since the outbreak of the pandemic, the Georgian government has taken steps to prevent the spread of the virus and to meet high standards of economic security, while reducing the negative impact of the virus and supporting the private sector and citizens. The current situation has affected both a large part of the country's citizens and companies.

A balance needs to be struck between ensuring people's lives and health and reducing the negative impact on the economy. It is noteworthy that the state has taken and continues to take measures to alleviate the negative processes caused by the pandemic, even in the face of constraints. It is especially important to cover as many people and businesses as possible with the limited resources.

The issue of introduction of electronic technologies in public administration has become particularly relevant. "E-Government" allows citizens to receive a variety of services they need without leaving home (for example, the activities of the Service Agency in the field of public service delivery). It should be noted that the rapid development of information technology in public administration is an important factor in our time, especially under the influence of the coronavirus.

The present article discusses the current issues of public administration challenges in the context of the spread of coronavirus.

Keywords: Covid-19; Public Administration; Electronic Technologies; State; Anti-Crisis Measures

მცირე და საშუალო ბიზნესში მიზნობრივი პროგრამების გამოყენების პრიორიტეტული მიმართულებები COVID-19-ის პირობებში

საქართველოში ეკონომიკური სუბიექტების 99,7% მცირე და საშუალო საწარმოებს მიეკუთვნება. სწორედ ისინი ქმნიან საზოგადოების ეკონომიკურ ბაზისს, წარმოადგენენ ეკონომიკაში მოსახლეობის ჩართულობის, შემოსავლების გადანაწილებისა და მონეტარული გავლენის ძირითად მასას.

XXI საუკუნის ოციანი წლებისთვის საქართველოს ეკონომიკაში თავისთავად, არსებული მოცემულობის ფონზე გამოიკვეთა პრიორიტეტული მიმართულებები - სოფლის მეურნეობა, ტურიზმი, მშენებლობა, ტრანსპორტი. აქედან, ტურიზმი მოქცეულია განსაკუთრებული ყურადღების არეალში და არსებობს გადაჭარბებული მოლოდინი იმისა, რომ ეკონომიკის ეს დარგი ქვეყნისთვის ყველაზე უფრო შედეგის მომტანია.

ტურიზმის განვითარება ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულებაა, თუმცა არა ერთადერთი ან განსაკუთრებულად პრიორიტეტული. ტურიზმის ბიზნესში, ნათლად იკვეთება გლობალიზაციის ტენდენციები, სახელმწიფოების პოლიტიკური, ეკონომიკური, კულტურული და სხვა სფეროებში თანამშრომლობის შედეგები. თუმცა, გლობალური კრიზისების დროს ტურისტული ნაკადები კლებულობს, ტურისტული მომსახურების პაკეტის მიწოდება ფერხდება და მთელი ტურისტული ინდუსტრიის შემოსავლები მკვეთრად მცირდება.

პანდემიის შედეგებმა ნათლად გამოკვეთა თუ რა სახიფათო რისკებს შეიცავს სასურსათო უზრუნველყოფის იმპორტზე დამოკიდებულება. ამიტომ, ქვეყნის რესურსული პოტენციალის, ბუნებრივ-კლიმატური პირობების და სამეურნეო ტრადიციების გათვალისწინებით, აგრარული წარმოების განვითარება ეკონომიკის განვითარების პრიორიტეტებს შორის უპირატესი უნდა გახდეს.

შეჯერებული მოსაზრებებითა და პრაქტიკით, მცირე და საშუალო მეწარმეობის განვითარების სახელმწიფო მხარდაჭერის პრიორიტეტულ მიმართულებად მიიჩნევა: საგადასახადო შეღავათები, დოტაციები, შეღავათიანი საბანკო კრედიტები, მეწარმეობის განვითარების პროგრამების შემუშავება და რეალიზაცია, ასევე კანონმდებლობის მიღება და მისი დაცვა. წარმატების უზრუნველსაყოფად გამოიყენება ამ მიმართულებების ცალკეული და კომბინირებული ვარიანტები. მათი მიზანშეწონილობა განისაზღვრება კონკრეტული გარემოებებიდან გამომდინარე.

საკვანძო სიტყვები: პანდემია; პრიორიტეტი; კრედიტი; დოტაცია; მიზნობრივი პროგრამა

Natia Kurdgelia

Doctoral student at Kutaisi University,

natiakurdgelia1976@gmail.com

PRIORITY AREAS OF USING THE TARGETED PROGRAMS IN SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES IN THE FACE OF THE COVID19 PANDEMIC

99.7% of economic entities in Georgia are small and medium enterprises. They form the economic foundations of society, and they make up the bulk of the population's involvement in the economy, income distribution and monetary influence.

By 2020, in the economy of Georgia, priority areas were identified - agriculture, tourism, construction industry and transport. Of these, tourism is the focus special attention and there are the exaggerated expectations that this sector of the economy will be most productive for the country.

Tourism development is one of the important directions, but not the only one or the particularly priority one. In the tourism business, clear trends of globalization emerge, as well as the results of cooperation of States in the political, economic, cultural and other spheres. However, during the global crises, tourist flows are declining, the delivery of the tourism service packages is being hampered, and revenues of the entire tourism industry are falling sharply.

The pandemic consequences have clearly highlighted the dangerous risks associated with dependence on food imports. Therefore, given the country's resource potential, natural and climatic conditions and economic traditions, the development of agricultural production should be at the top of priorities of economic development.

According to the agreed views and practices, priority areas of government support for the development of small and medium enterprises are: tax incentives, grants, preferential bank loans, design and implementation of the entrepreneurship development programs, as well as the adoption and implementation of legislation. Separate and combined options of these directions are used to ensure the success in this field. Their advisability is determined based on the specific circumstances.

Key words: pandemic; priority; loan; grant; targeted program.

ნანა რუსაძე

საჯარო მმართველობის დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი, nana.rusadze@atsu.edu.ge

ეკატერინა ზაქარაძე -

გრიგოლ რობაქიძის უნივერსიტეტის საჯარო მმართველობის
და პოლიტიკის სკოლის მიწვეული ლექტორი, ekaterine.zakaradze02@gruni.edu.ge

ანა ბარათაშვილი

სოციალურ მეცნიერებათა მაგისტრი, baratashvillian@gmail.com

COVID 19-ის გავლენა საჯარო მომსახურებების მიწოდებაზე (თვითმმართველობის კონტექსტი)

ბოლო ორი წელი კაცობრიობის ისტორიისათვის შეიძლება დავახასიათოთ, როგორც კორონავირუსის პანდემიის გავრცელებით გამოწვეული სირთულეების ერის დასაწყისი. პანდემიამ დაარღვია ყველა საზღვარი (პოლიტიკური, იურიდიული, სახელმწიფო) და ტრანსსასაზღვრო გლობალური კრიზისის დასაძლევად აუცილებელი გახდა ყველა დონის სახელმწიფო ორგანოთა და კერძო სექტორის თანამონაწილეობა.

პანდემია, ადამიანთა ჯანმრთელობასთან ერთად, ძალუმად უტევს სოციალურ-ეკონომიკურ სფეროს და ეკონომიკური დეპრესიის, უმუშევრობის და სიღარიბის ზრდის, სოციალური კონტაქტების შეზღუდვის და სხვა მრავალი ნეგატიური მოვლენის აშკარა საფრთხეებს შეიცავს. აღნიშნული საფრთხე სახელმწიფო და მუნიციპალურ მენეჯმენტს და აქედან გამომდინარე, მათ მიერ განხორციელებულ საჯარო მომსახურებებსაც ეხება. სამწუხაროდ, ვაჭრობისა და განათლებისაგან განსხვავებით, ამ ტიპის მომსახურებების დიდწილად გაციფრულება შეუძლებელია.

არსებულ ვითარებაში მოქალაქეების და ბიზნესის წარმომადგენლების ყურადღება მიპყრობილია სახელმწიფოს ქმედებებისაკენ, რამდენადაც მისმა საქმიანობამ და მენეჯმენტის უნარმა გაცილებით მეტი ფუნქცია შეიძინა. მოქალაქეთა მოთხოვნილებების დაკმაყოფილება, პანდემიის პირობებში საჭიროებს ისეთი მიდგომების გამოყენებას, რომლებიც ახალ ტექნოლოგიებს, ურთიერთქმედების ახალ ფორმებს და მუშაობის ინოვაციურ მეთოდებს ემყარება.

მიგვაჩნია, რომ დიდი მნიშვნელობა უნდა მიენიჭოს რეგიონულ და გლობალური პარტნიორობას, მუნიციპალური ორგანოების პრაქტიკული გამოცდილების შესწავლას ინოვაციების გამოყენების და ოპტიმალური გადაწყვეტილებების მიღების თვალსაზრისით.

აუცილებელია საჯარო მომსახურებების მიწოდების უწყვეტობის შენარჩუნება. ამისათვის შეიძლება შეიქმნას იმ მოხელეთათვის მუშაობის ახალი მოდელების და ვარიაციების შემუშავების საჭიროება, რომლებიც აღნიშნულ მომსახურებების უშუალო მიმწოდებლები არიან.

საჭიროა არასტანდარტული სტატისტიკური ინფორმაციის მომზადება და დამუშავება გადაწყვეტილებებისათვის, გამოკითხვების ჩატარების ორგანიზება. ამით უკეთ მოხდება ბიზნესისა და მოქალაქეების მაქსიმალური მხარდაჭერის სამიზნეების და მოცულობების დადგენა.

საკვანძო სიტყვები: კორონა ვირუსი; საჯარო მომსახურება; საკუთარი უფლებამოსილება; კრიზისი; მუნიციპალიტეტი.

Nana Rusadze

Doctor of Public administration, Associate Professor of
Akaki Tsereteli State University, nana.rusadze@atsu.edu.ge

Ekaterina Zakaradze

Doctor of Public administration, Invited Lecturer at Grigol Robakidze University,
School of politics, ekaterine.zakaradze02@gruni.edu.ge

Ana Baratashvili

Master of social sciences, baratashvilian@gmail.com

IMPACT OF COVID 19 ON PUBLIC SERVICE SUPPLY **(In the context of local self-government)**

The last two years in the history of mankind can be characterized as the beginning of difficulties caused by the spread of the coronavirus pandemic. The pandemic has broken all boundaries (political, legal, and state). In order to overcome the trans boundary global crisis, the participation of all levels of government and the private sector has become necessary.

The pandemic, along with human health, attacks the socio-economic sphere and poses obvious threats of economic depression, rising unemployment and poverty, limited social contacts, and many other negative events. This threat affects the state and municipal management and, consequently, the public services provided by them. Unfortunately, unlike trade and education, these types of services are largely impossible to digitize. In the current situation, the attention of citizens and business representatives is drawn to the actions of the state, as its activities and management skills have acquired much more function. Meeting the needs of citizens in a pandemic requires the use of new technologies, new forms of interaction and innovative methods of work.

We believe that great importance should be paid to regional and global partnerships to learn from the practical experience of municipal authorities in terms of applying innovations and making optimal decisions. It is essential to maintain the continuity of public service delivery. This may create the need to develop new working models and variations for officials who are direct providers of these services. It is necessary to prepare and process non-standard statistical information for decisions, to organize surveys. This will better set the targets and scope of maximum support for businesses and citizens.

Keywords: Corona virus; Public services; Own authority; Crisis; Municipality.

გურამ უფლისაშვილი
ეკონომიკის დოქტორი, ქუთაისის უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი, guram.uphlishashvili@unik.edu.ge

შემოსავლების სამსახური პანდემიურ პერიოდში

2020 წლის დასაწყისიდანვე მსოფლიო მნიშვნელოვანმა კრიზისმა მოიცვა, რომელმაც კაცობრიობა მწვავე და ამავე დროს არაორდინალური სიმძნელების წინაშე დააყენა. ახალი კორონავირუსით გამოწვეულმა პანდემიამ მნიშვნელოვანი პრობლემები გამოიწვია საქართველოშიც. საფრთხე შეეხო არამხოლოდ ადამიანების სიცოცხლეს და ჯანმრთელობას. პანდემიამ საგრძნობი რყევები გამოიწვია საქართველოს ეკონომიკაშიც, რისი დასტურიც გახდა 2020 წელს ეკონომიკური კლების 6,2%-იანი მაჩვენებელი.

მნიშვნელოვანი გამოწვევების წინაშე აღმოჩნდა სახელმწიფო ფინანსების სფერო. იმის გათვალისწინებით, რომ გაიზარდა გაუთვალისწინებელი ხარჯები - როგორც ჯანდაცვის, ისე ანტიკრიზისული ღონისძიებების კუთხით, საფრთხის წინაშე აღმოჩნდა აღნიშნული ღონისძიებების დასაფინანსებლად აუცილებელი სახსრების მობილიზების საკითხი, მით უმეტეს პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკის რეცესიის ფონზე.

უნდა ითქვას, რომ სახელმწიფოს ფისკალურმა ორგანოებმა მთლიანობაში წარმატებით შეძლეს წარმოქმნილი არაორდინალური პრობლემების დაძლევა. ეს აისახა მ.შ. სახელმწიფო შემოსავლების დინამიკაზე - მიუხედავად 2020 წელს მობილიზებული გადასახადების გარკვეული შემცირებისა წინა წელთან შედარებით (-3,97%), უკვე 2021 წლის პირველი შვიდი თვის შედეგებით სახეზეა საგადასახადო შემოსავლების გაცილებით მეტი მასშტაბებით ზრდა (12,96%-ით).

აღსანიშნავია, რომ თავისი პირდაპირი ფუნქციების გარდა, ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურს მოუხდა თავის თავზე ეკისრა სხვა, მისთვის არადამახასიათებელი ფუნქციების აღსრულებაც, მ.შ. პანდემიით გამოწვეული შეზღუდვების მართვის პროცესში. ამასთან, მის მიერ განხორციელებული ღონისძიებები და გადასახადის გადამხდელებისათვის შეთავაზებული ახალი (მ.შ. დისტანციური) სერვისები ძირითადად მაინც ორიენტირებული იყო გადასახადის გადამხდელთა ვალდებულებების შემსუბუქებაზე და მათი ბიზნესის ხელშეწყობაზე. განხორციელებული ღონისძიებების დახასიათების გარდა წარმოდგენილია მოსაზრებები ფისკალური სფეროს საქმიანობის სრულყოფის მიზნით.

საკვანძო სიტყვები: პანდემია, სახელმწიფო ფინანსები, ფისკალური სფერო, გადასახადები.

Guram Uplisashvili
Doctor in Economics, Associate Professor
of Kutaisi University, guram.uphlishashvili@unik.edu.ge

THE REVENUE SERVICE DURING THE PERIOD OF A PANDEMIC

Since the beginning of 2020, the world has witnessed a crisis that has left humanity facing severe and at the same time extraordinary difficulties. The pandemic caused by the new coronavirus has caused significant problems in Georgia as well. The threat affected not only the life and health people. The pandemic also caused the significant fluctuations in the Georgian economy, as shown by the 6.2%-rate of economic decline in 2020.

The public finance domain faced significant challenges. Given that unforeseen expenses increased both in terms of health care and anti-crisis measures, the issue of mobilizing the necessary funds to finance these measures was threatened, especially against the backdrop of the economic recession caused by the pandemic.

It is worth to note that the fiscal authorities of the State as a whole have been able to successfully overcome the emerging non-ordinary problems. This was also reflected in the state revenue dynamics - despite a certain reduction in taxes mobilized in 2020 compared to the previous year (-3.97%), the results of the first seven months of 2021 already show a much larger increase in tax revenues (by 12.96%).

It should be noted that in addition to its direct functions, the revenue service of the Ministry of Finance had to perform other functions that are not typical of this institution, including In the management of pandemic-related restrictions. However, the measures taken by them and the new (including remote) services offered to taxpayers were still mainly focused on mitigation of taxpayers' obligations and promoting their business. In addition to the description of the implemented measures, opinions are presented with a view to enhancing the activities in the fiscal domain.

Key words: pandemic; public finance; fiscal domain; taxes.

რატი ქირია
ბიზნესისა და ტექნოლოგიების უნივერსიტეტის
ასისტენტ-პროფესორი, rati.kiria@btu.edu.ge

COVID-19-ით გამოწვეული ეკონომიკური კრიზისის ანალიზი და ეკონომიკის დარგების აღდგენის გზები

ნაშრომი დაფუძნებულია საერთაშორისო ავტორიტეტებულ მასალების კვლევაზე, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელი გახდა სხვადასხვა და მნიშვნელოვანი პროცესებზე დასკვნების გამოტანა.

ნაშრომში განხილულია კოვიდ პანდემიის გავრცელების გლობალურ მიზეზებზე და მოყვანილია შესაბამისი თანაფარდობითი მაგალითები ქვეყნების, კონტინენტების სახით. ამასთან გამოკვეთილია ის ოთხი მთავარი მიზეზი რის გამოც შესაძლებელი ხდება დავადგინოთ თუ რატომ შეეხო პანდემია ზოგიერთ ქვეყანას უფრო მძიმედ და მსუბუქად.

ნაშრომი ეხება პანდემიის დროს შექმნილ ისეთ მნიშვნელოვან პრობლემებს, როგორიც არის გლობალური უმუშევრობის დონე, და რეცესია, რომლის ფაზაშიც მსოფლიოს დიდი ნაწილი იმყოფება. ასევე განხილულია ისეთი მნიშვნელოვანი დარგები, როგორიც არის ტურიზმი, კომერციული ფრენები და ფარმატევტული კომპანიების მდგომარეობა.

კვლევაში განხილულია საფონდო ბირჟებზე არსებული მდგომარეობა და პანდემიის შედეგად გამოწვეული ეკონომიკური პრობლემები მსოფლიოს სხვადასხვა ბაზრებზე და ამისთვის შედარებულია გლობალური ინდექსების 2020 წლის დასაწყისიდან დღემდე.

დაბოლოს, ეკონომიკის აღდგენის რეალისტური გზები და სამუშაო პროცესები, რომლის დაწყებაც ეტაპობრივად საჭიროა, რომ მოხდეს უმოკლეს დროში ზარალის ეფექტური აღმოფხვრა და ცხოვრების უკვე ახალ რეალობაში გაგრძელება.

საკვანძო სიტყვები: პანდემია, საფონდო ბირჟები, ეკონომიკა, აღდგენა.

ANALYSIS OF THE ECONOMIC CRISIS AFFECTED BY COVID-19 AND THE WAYS TO RECOVER ECONOMIC FIELDS

The work is based on the research of international authoritative materials. Therefore, it is possible to conclude different and essential processes.

The work is discussed on the global causes of the Covid Pandemic and the relevant ratio examples for countries and continents. In addition, the four main reasons are possible to determine why the pandemic touched some countries more critically and lightly.

The work deals with vital problems generated during the pandemic, such as global unemployment levels and a recession in which a large part of the world is in an ongoing phase. It is also considered an important sector, such as tourism, commercial flights, and pharmaceutical companies.

The study discusses the situation on stock exchanges and economic problems caused by the pandemic in different world markets. It is comparable to the beginning of 2020 to the present.

The end of the work is about pragmatic roads and working processes to restore the economy, which is gradually needed. Acceleration of operations and effective eradication of losses in the shortest possible time is the only clarification that life is continued in a new reality.

Key words: pandemic; stock market; economy; recovery.

გიორგი ღავთაძე

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის

პროფესორი, george.gavtadze@atsu.edu.ge

აზა იფშირაძე

ეკონომიკის დოქტორი, ქუთაისის

უნივერსიტეტის პროფესორი, aza.ipshiradze@unik.edu.ge

ნიკო ჩიხლაძე

ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი,

ქუთაისის უნივერსიტეტის პროფესორი, nikoloz.chikhladze@unik.edu.ge

რეგიონული საინვესტიციო რისკი და საინვესტიციო მიმზიდველობა განუსაზღვრელობის პირობებში

ნებისმიერი ქვეყნის თუ მისი ცალკეული ტერიტორიული წარმონაქმნის საინვესტიციო ბაზრის ეფექტიანობა მრავალ შიდა და გარე ფაქტორზეა დამოკიდებული. აღნიშნულზე მნიშვნელოვან ზეგავლენას ახდენს ეროვნულ თუ საერთაშორისო დონეებზე განვითარებული პროცესები. რეგიონული საინვესტიციო რისკიც და საინვესტიციო მიმზიდველობაც, როგორც მრავალკომპონენტური ცნებები, მნიშვნელოვან ზეგავლენას განიცდიან, როგორც მსოფლიო და ქვეყნის მასშტაბით, ისე კონკრეტულ ტერიტორიულ ერთეულში არსებული ვითარებიდან გამომდინარე.

ჩვენს მიერ, გასულ პერიოდში, კვლევები ტარდებოდა ჩვეულებრივ გარემოსა და ვითარებაში და შესაბამისი რეკომენდაციებიც შემუშავდა. ანალიზი განვახორციელდა ორჯერ, 10 წლიანი ინტერვალით. შედეგები შეჯამდა და გაკეთდა შედარებითი ანალიზიც, რამაც შერჩეული მეთოდების, ჩვენი მსჯელობის სისწორეში და დასკვნების ლოგიკურობაში დარგვარწმუნა. თუმცა, უკანასკნელი წელიწადნახევრის განმავლობაში განვითარებულმა მოვლენებმა ახალი გამოწვევების წინაშე დააყენა არამხოლოდ სამედიცინო თუ ეკონომიკური სფეროები, არამედ კვლევითი სივრცეც. მეცნიერები, რომლებიც მანამდე უცნობ ახალ ფენომენს აკვირდებიან და სწავლობენ მეტ-ნაკლები წარმატებით, ვეღარ იყენებენ ადრე მიღებულ შედეგებს დინამიკური ანალიზისათვის და ფაქტობრივად, განუსაზღვრელობის პირობებში იძლევიან რეკომენდაციებს.

ზოგადად, რეგიონის საინვესტიციო მიმზიდველობა შეიძლება განისაზღვროს, ორი ძირითადი პარამეტრით. ესენია: საინვესტიციო პოტენციალი და საინვესტიციო რისკი. თითოეული მათგანი არაერთ კომპონენტს შეიძლება ითვალისწინებდეს, რომელთა ჩამონათვალს, პანდემიური ვითარებისა და „ლოქდაუნების“ გამო, დაემატა არაერთი ახალიც. მაგალითად, ეპიდვითარების მართვის ხარისხი, სახელმწიფოს მარეგულირებელი კანონმდებლობა და ბიზნესის მხარდაჭერი ქმედებები და ა.შ.

საინვესტიციო საქმიანობასთან დაკავშირებული რისკები ყოველთვის მნიშვნელოვანი იყო. მიმდინარე ეტაპზე, ისინი ფაქტობრივად, განუსაზღვრელობაში გადაიზარდა, რაც აიძულებს ინვესტორებს რეგიონის საინვესტიციო პოტენციალიც პერსპექტივაში შეაფასონ, როგორც გაურკვეველი. ამ თვალთახედვით რეგიონების შეფასება და ურთიერთშედარება ნათელ წარმოდგენას შეუქმნის, ერთი მხრივ, ადგილობრივ ხელისუფლებას პრობლემის მასშტაბისა და სტრუქტურის შესახებ და, მეორე მხრივ, დაეხმარება ინვესტორებს რეგიონის ინვესტიციური მიმზიდველობისა და პერსპექტივის განსაზღვრაში.

საკვანძო სიტყვები: საინვესტიციო მიმზიდველობა; განუსაზღვრელობა; საინვესტიციო ბაზარი; რეგიონული რისკი.

George Gvartadze

Doctor of Economics, Professor of Akaki
Tsereteli State University, george.gvartadze@atsu.edu.ge

Aza Iphshiradze

Doctor of Economics, Professor of
Kutaisi University, aza.ipshiradze@unik.edu.ge

Niko Chikhladze

Doctor of Economics, Professor of
Kutaisi University, nikoloz.chikhladze@unik.edu.ge

REGIONAL INVESTMENT RISK AND INVESTMENT ATTRACTIVENESS UNDER CONDITIONS OF UNCERTAINTY

The efficiency of the investment market of any country or its individual territorial unit, depends on many internal and external factors. Processes developed at the national or international levels have a significant impact on this. Both, “Regional investment risk” and “Investment attractiveness”, as multi-component concepts, are under the significant impact from global and national environment, as well as from the situation in a particular territorial unit.

In this regard, we have conducted studies in the past in the usual environment and circumstances, and relevant recommendations have been developed. The analysis was performed twice, at 10-year intervals. The results were summarized and a comparative analysis was made, which convinced us of the correctness of the selected methods and our reasoning and the logic of the conclusions.

However, the developments of the last year and a half have posed new challenges not only in the medical or economic fields, but also in the research space. Scientists who observe a previously unknown new phenomenon and study it more or less successfully can no longer use previously obtained results for dynamic analysis and, in fact, make recommendations under conditions of uncertainty.

In general, the investment attractiveness of a region can be determined by two main parameters. These are: investment potential and investment risk. Each of them can include a number of components, the list of which, due to the pandemic situation and "lockdowns", a number of new ones have been added, for example, the quality of epidemiological management, state regulatory legislation and business support actions, etc.

Risks related to investment activities have always been significant. At the current stage, they have, in fact, escalated into uncertainty, forcing investors to assess the investment potential of the region in the long run as uncertain. Assessing and comparing regions from this perspective will provide a clear idea, on the one hand, of the local government on the scale and structure of the problem and, on the other hand, help investors determine the investment attractiveness and prospects of the region.

Keywords: investment attractiveness; Uncertainty; Investment market; Regional risk.

გოდერძი შანიძე
ბიზნესისა და მართვის დოქტორი
ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი,
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი, goderdzi.shanidze@unik.edu.ge

საქართველოში ტურისტულ ბიზნესს, სახელმწიფოს მხრიდან სტიმულირება აუცილებლად სჭირდება

ტურისტული ბიზნესის სტიმულირების საკითხის გარკვევა მაკმაოდ აქტუალური საკითხია თანამედროვე პირობებში. საქართველოში ტურისტული ბიზნესის განვითარებას ნამდვილად აქვს პერსპექტივა და ის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი შესაძლებლობაა ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებისთვის.

საერთაშორისო ორგანიზაციების (UNWTO, IATA, ICAO, IMF) პროგნოზებით საერთაშორისო მოგზაურობის ნაკადები დაახლოებით 3-4 წელიწადში დაუბრუნდება 2019 წლის დონის მაჩვენებლებს. ამ პერიოდში კი, არსებული სიტუაცია უფრო პრიორიტეტულად აქცევს შიდა ტურიზმის სახელმწიფო სტიმულირებას. WTTC კვლევის მიხედვითაც ქვეყნის შიგნით მოგზაურობას ტურისტების საშუალოდ 58% გეგმავს. შესაბამისად UNWTO იძლევა რეკომენდაციას შიდა ტურისტული ნაკადების სტიმულირებისათვის.

კვლევის შედეგები შეიძლება ჩამოვყალიბოდ შემდეგნაირად - სახელმწიფოს მხრიდან საჭირო ღონისძიებების გატარებისას აუცილებელია სხვადასხვა ქვეყნების გამოცდილების გათვალისწინება და გაზიარება. საინტერესოა უცხოური ქვეყნების შემდეგი გამოცდილების გაზიარება:

1. ვაუჩერების სისტემა - როგორც ცნობილია საგადასახადო შეღავათები, საბანკო ვალდებულებების გადავადება და სხვა მსგავსი ღონისძიებები, არ იწვევს ფულადი სახსრების მიმოქცევის გაზრდას და ეკონომიკას ვერ ასტიმულირებს, ეს უფრო სოციალური დახმარების ფორმებია. სწორედ ამ ფონზე უფრო ოპტიმალურია, ვაუჩერული სისტემის დანერგვა, რომელიც ითვლისწინებს, რომ საქართველოს მოქალაქეებს გაუზარდოს მსყიდველუნარიანობა შიდა ტურისტული პროდუქციის შესაძენად. ამ მხრივ არსებობს წარმატებული მაგალითები - ხორვატიის, სლოვენის, პოლონეთის, რუმინეთის, იტალიის და ა.შ.
2. განათლების სისტემისგან შიდა ტურიზმის მხარდაჭერა ისეთი აქტივობით, როგორიცაა მაგალითად, სასწავლო დაწესებულებების საგანმანათლებლო და შემეცნებით ტურები საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში;
3. ტურიზმის მხარდაჭერის მიზნით სამთავრობო ღონისძიებების - შეხვედრები/კონფერენციები და ა.შ. ორგანიზება სხვადასხვა რეგიონში.
4. საჯარო სექტორის სამსახურებში თანამშრომლებისთვის, შიდა ტურიზმის საგზურების შეთავაზება გარკვეული ფასდაკლებით.
5. ნაკლებად ცნობილი ან სხვადასხვა ტურისტულ პროდუქტების (მაგალითად, ფრინველებზე დაკვირვება, სოფლის ტურიზმი, ეკო-ტურიზმი, გასტრონომიული ტურიზმი და ა.შ.) პოპულარიზაცია და გაცნობა საზოგადოებისთვის.

საქართველოში განხორციელდა სხვადასხვა პროგრამები ტურისტული ბიზნესის ხელშესაწყობად, რომელთა უმეტესობა იყო სოციალური მიმართულების, თუმცა უფრო კონკრეტული ღონისძიებების გატარება (ვაუჩერული სისტემა, ნაკლებად ცნობილი ტურისტული პროდუქტების პოპულარიზაცია და ა.შ.) კიდევ უფრო დადებითად წაადგებოდა აღნიშნული ბიზნესის განვითარებას.

საკვანძო სიტყვები: ტურისტული ბიზნესი; სახელმწიფო პროგრამები; ტურისტული პროდუქტები; ტურისტული აქტივობა.

TOURISM BUSINESS IN GEORGIA DEFINITELY NEEDS STIMULATION FROM THE STATE

Clarifying the issue of stimulating the tourism business is a rather topical issue in modern conditions. The development of tourism business in Georgia really has a perspective and it is one of the important opportunities for the development of the country's economy.

Due to the forecasts of international organizations (UNWTO, IATA, ICAO, IMF), international travel flows will return to 2019 levels in about 3-4 years. During this period, the current situation makes the issue of stimulating domestic tourism by the state more advantageous.

According to a WTTC survey, an average of 58% of tourists plan to travel within the country. Accordingly, the UNWTO makes a recommendation to stimulate domestic tourism flows, it is in this matter of stimulation that the state must play a major role and take the necessary measures with an orderly, systematic approach. The results of the research can be summarized in the following way - when taking the necessary measures by the state, it is essential to take into account and share the experience of different countries. It is interesting to share the following experiences of foreign countries:

1. Voucher system - as it is known tax incentives, deferral of bank liabilities and other similar measures, does not lead to an increase in cash flow and can not stimulate the economy, these are more forms of social assistance. Due to this background, it is more optimal to introduce a voucher system, which aims to increase the purchasing power of Georgian citizens to purchase domestic tourism products. There are successful examples of Croatia, Slovenia, Poland, Romania, Italy, etc.
2. Support of domestic tourism from the education system with such activities as, for example: educational and cognitive tours of educational institutions in different regions of Georgia;
3. Government activities in support of tourism - meetings / conferences, etc. To organize them in different regions.
4. To offer domestic tourism trips to the employees in public sector services at a certain discount.
5. Promoting and introducing less known or different tourism products (eg bird watching, rural tourism, eco-tourism, gastronomic tourism, etc.) to the public.

In conclusion, we can say that various programs have really been implemented in Georgia to promote the tourism business, most of which were socially oriented. However, taking more specific measures (voucher system, promotion of less-known tourism products, etc.) would be even more positive for the development of this business.

Keywords: Tourism Business; State Programs; Tourism Products; Tourism Activity.

ცირა ცეცხლაძე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის,
ასისტენტ-პროფესორი, tsetskhladze.tsira@bsu.edu.ge

ნინო ხახუბია

გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტის
ასისტენტ-პროფესორი, nino.khakhubia@gruni.edu.ge

მთის ტურიზმის პოტენციალი აჭარაში და მისი მნიშვნელობა პოსტპანდემიური ტურიზმის რეაბილიტაციის პროცესში

ტურიზმი ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი დარგია. მისი პრიორიტეტულობა ქვეყნის ეკონომიკური თუ სოციალური თვალსაზრისით, განსაკუთრებით დადებითად აისახება ადგილობრივი მოსახლეობის ცხოვრების დონესა და ყოველდღიურ ყოფაცხოვრებაზე. ყოველივე ამის ხელშემწყობი ფაქტორი კი არის ის, რომ საქართველო გამოირჩევა მდიდარი და ამავდროულად ბევრი აუთვისებელი ტურისტული რესურსებითა და დესტინაციებით. სწორედ ესაა მთავარი სავიზიტო ბარათი საერთაშორისო ტურისტულ ბაზარზე.

მიმდინარე პერიოდში, როცა პანდემიასთან ერთად მსოფლიო ეკონომიკამ მასთან არსებობის ადაფტირება შეძლო, ტურიზმი როგორც ეკონომიკის სწრაფად აღდგენადი დარგი საქართველოს ეკონომიკის გაჯანსაღების მთავარ მასტიმულირებელ ფაქტორად მოგვევლინა.

პანდემიამ ადამიანის დასვენების ხასიათი შეცვალა და მისი ბუნებასთან სიახლოვე უფრო მჭიდრო გახადა. მთა, ბუნება და ზოგადად რეკრეაციული ტურიზმი მიმდინარე და პოსტპანდემიური პროცესის მნიშვნელოვან თანმდევ ფაქტორად გადაიქცა. ამ მიმართულებით განსაკუთრებული დაინტერესება მთის ტურიზმის განვითარების კუთხით უჭირავს აჭარის რეგიონს მისი თვალმწარმტაცი ლანდშაფტითა და ტურისტული რესურსებით, რაც როგორც შიდა, ასევე საერთაშორისო ვიზიტორების მხრიდან მნიშვნელოვან დაინტერესებას იწვევს. ამაზე მეტყველებს რეგიონში მიმდინარე განხორციელებული წარმატებული ბიზნეს იდეები საოჯახო სასტუმროებისა და კემპინგის ტიპის განთავსების ადგილების სახით, რომელმაც თავისი იდეებისა და სერვისის ხელმისაწვდომობის კუთხით მთის ტურიზმი აჭარის რეგიონში უფრო მიმზიდველი გახადა ტურისტებისთვის.

საკვანძო სიტყვები: მთის ტურიზმი, პანდემია, რეკრეაციული ტურიზმი.

Tsira Tsetskhladze

Assistant Professor of Batumi Shota Rustaveli
State University tsetskhladze.tsira@bsu.edu.ge

Nino Khakhubia

Associate Professor of Grigol Robakidze
University, nino.khakhubia@gruni.edu.ge

POTENTIAL OF MOUNTAIN TOURISM IN ADJARA AND ITS IMPORTANCE IN THE PROCESS OF POST-PANDEMIC TOURISM REHABILITATION

Tourism is one of the most important sectors of our country's economy. Its priority, both from the economic or social point of view, has a particularly positive impact on the living standards and daily life of the local population in the country. The contributing factor to all this is that Georgia is distinguished by rich and at the same time many untapped tourist resources and destinations. This is the main business card in the international tourism market.

In the current period, when the world economy adapts to the pandemic, tourism as a rapidly recovering sector of the economy has emerged as a major stimulus for the recovery of the Georgian economy.

The pandemic has changed the nature of human recreation and made its proximity to nature closer. Mountains, nature and recreational tourism, in general, have become an important accompanying factor in the current and post-pandemic process. In this regard, the Adjara region is a particularly interesting example regarding the mountain tourism development with its picturesque landscape and tourist resources, which is of great interest to both domestic and international visitors. This is evidenced by the ongoing successful business ideas in the region by the means of family hotels and camping accommodation, which has made mountain tourism in the Adjara region more attractive to tourists in terms of its ideas and access to services.

Keywords: Mountain tourism, pandemic, recreational tourism.

რამინ ცინარიძე

ბიზნეს ადმინისტრირების დოქტორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის
სახელწმიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი,
ramin.tsinaridze@bsu.edu.ge

ლაშა ბერიძე

ბიზნეს ადმინისტრირების დოქტორი, წმ.ტბელ აბუსერისძის
უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი, lberidze@cu.edu.ge

ლევან ცეცხლაძე

ივანე ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დოქტორანტი
levani.tsetskhladze950@eab.tsu.edu.ge

რეფინანსირების განაკვეთი და მისი ზეგავლენა ქვეყნის ეკონომიკაზე კოვიდ- პანდემიის პირობებში

მონეტარული პოლიტიკის (რეფინანსირების) განაკვეთი უმნიშვნელოვანესი და ძირითადი ინსტრუმენტია ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის გატარების. მიუხედავად იმისა, რომ თანამედროვე ეტაპზე რეფინანსირების საპროცენტო განაკვეთის განსაზღვრა წარმოადგეს სადისკუსიო საკითხს, მაინც ქვეყნების უმრავლესობა ცდილობდა და ცდილობს მონეტარული პოლიტიკის ძირითად ინსტრუმენტად კვლავ რეფინანსირების განაკვეთი გამოიყენონ. ეს მექანიზმი კიდევ უფრო აქტუალური და სადისკუსიო გახდა კოვიდ-პანდემიის პირობებში. საქართველოს პრაქტიკა აჩვენებს, რომ მიუხედავად რეფინანსირების განაკვეთის ძირითად მონეტარულ ინსტრუმენტად აღიარებისა, ის სრულად მაინც ვერ ახდენს ინფლაციის, ეროვნული ვალუტისა გაცვლითი კურსის და საპროცენტო განაკვეთების კომპენსირებას. აღნიშნული ცნობილია, როგორც განუხორციელებელი ტრილემის სახით და პრაქტიკულადაც მისი განხორციელება შეუძლებელია, მაგრამ შესაძლებელია, ამ სამი ფაქტორიდან, რომელიმე ორის რეგულირება ეფექტიანი მონეტარული პოლიტიკის გატარებით და მის საფუძველზე ქვეყნის ეკონომიკის ეტაპობრივი ზრდა.

საქართველოს ეროვნული ბანკი, მიუხედავად იმისა, რომ რეფინანსირების განაკვეთის ცვლილებას აქტიურად იყენებს თითქოსდა ფასების სტაბილურობის შენარჩუნებისათვის, ეს არცთუ ხშირად კარგად გამოსდის. ამასთან, რეფინანსირების განაკვეთის ზრდის შედეგად ფასების მოთოკვის მცდელობა და სესხებზე საპროცენტო განაკვეთების ზრდა კიდევ უფრო მეტი წნეხის მომტანი ხდება ბიზნესისთვის და მოსახლეობისათვის.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია რეფინანსირების განაკვეთის დადგენის მეთოდოლოგია, რომელიც შეიძლება ითქვას საკმაოდ ბუნდოვანია, მაგალითადვე ვხდებით ძირითად განმარტებებს, თუ რით ხელმძღვანელობს ეროვნული ბანკი ამ განაკვეთის დადგენისას (უცხოური პრაქტიკის მიხედვით ზემოთ აღნიშნული ეკონომეტრიკული ანალიზის საფუძველზე ხორციელდება). ზოგადად, უცხოური პრაქტიკა ცდილობს ასეთი საპროცენტო განაკვეთის დათვლის მეთოდოლოგიაში სხვადასხვა ფაქტორების ჩართვას - თუნდაც ეროვნული ვალუტის დევალვაცია.

აღნიშნული პრობლემის აქტუალობიდან გამომდინარე ნაშრომის მიზანია შეფასდეს რეფინანსირების განაკვეთის ცვლილებების ზეგავლენა საქართველოს ეკონომიკაზე კოვიდ-პანდემიის პირობებში.

საკვანძო სიტყვები: პანდემია; მონეტარული პოლიტიკა; რეფინანსირების განაკვეთი; ინფლაცია.

Ramin Tsinaridze

Doctor of Business Administration, Assistant Professor at Batumi
Shota Rustaveli State University, ramin.tsinaridze@bsu.edu.ge

Lasha Beridze

Doctor of business Administration, Associate Professor
at St.Tbel Abuseridze University, lberidze@cu.edu.ge

Levan Tsetskhladze

PhD student of Ivane Javakhishvili Tbilisi State
University, levani.tsetskhladze950@eab.tsu.edu.ge

REFINANCING RATE AND ITS IMPACT ON THE COUNTRY'S ECONOMY IN THE CONTEXT OF THE COVID PANDEMIC

Monetary policy (refinancing) rate is the most important and basic tool for conducting monetary policy. Although setting a refinancing rate at the present stage has been a matter of debate, most countries have tried and continue to use the refinancing rate as a key instrument of monetary policy. This mechanism has become even more relevant and debatable in the context of the Covid-Pandemic. Georgian practice shows that despite the recognition of the refinancing rate as the main monetary instrument, it still can not fully offset inflation, national currency and interest rates.

In principle, this is known as an unrealized trilogy and is practically impossible to implement, but it is possible to regulate any of these two factors through effective monetary policy and the gradual growth of the country's economy based on it. Although National Bank of Georgia actively uses change in refinancing rates as if to maintain price stability, it does not often work well. At the same time, rising refinancing rates and rising interest rates are putting even more pressure on businesses and households.

It should also be noted about the methodology for determining the refinancing rate, which can be said to be quite vague, for example we cannot get the basic explanations of how the National Bank guides in setting this rate (according to foreign practice is based on the above econometric analysis). however, foreign practice tries to include various factors in the methodology of calculating such interest rates - even the devaluation of the national currency.

Accordingly, due to the actuality of this problem, the aim of the paper is to assess the impact of changes in the refinancing rate on the economy of Georgian in the context of the covid pandemic

Keywords: pandemic; monetary policy; refinancing rate; inflation

ზაზა წვერავა

საჯარო მმართველობის აკადემიური დოქტორი, საქართველოს ტექნიკური
უნივერსიტეტის ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის ასისტენტ-პროფესორი
ztsverava@gmail.com

ლაშა წვერავა

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნესტექნოლოგიების
ფაკულტეტის დოქტორანტი tsverava96@gmail.com

**სახელმწიფოს მიერ ინოვაციური პოლიტიკის წარმართვა, როგორც მთავარი ინსტრუმენტი
ეკონომიკურ-პოლიტიკური სისტემების განვითარებისა
და კრიზისების დაძლევის საქმეში**

ახალი კორონა ვირუსის (COVID-19) ინფექცია მნიშვნელოვნად ცვლის საზოგადოებაში თითოეული ადამიანის ცხოვრების წესს და ერთგვარად გვევლინება როგორც 21-ე საუკუნის ფენომენი. ამ ფენომენმა საზოგადოება დააყენა არა მხოლოდ გლობალური პრობლემების წინაშე, არამედ ის გახდა ახალი ინოვაციური მიდგომების, ციფრული ტრენდების შემუშავებისა და დანერგვის მიზეზიც. ამ მხრივ მნიშვნელოვანია განვიხილოთ თანამედროვე მსოფლიოს სხვადასხვა განვითარებული სახელმწიფოების მმართველობითი ორგანოების მიერ ინოვაციური პოლიტიკის წარმართვის პრაქტიკა და გამოცდილება.

სხვადასხვა ეკონომიკური მაჩვენებლების, პოლიტიკური და ინსტიტუციონალური მექანიზმების ფუნქციონირების საფუძველზე მოყვანილი იქნება მაგალითები უცხოური ქვეყნების ინოვაციური სისტემების შესახებ. ამ მხრივ სტატიაში შევხებით სხვადასხვა სფეროებში, მათ შორის ჯანდაცვისა და განათლების სისტემებში დანერგილ ახალ, თანამედროვე ინოვაციურ მიდგომებს და მოვახდენთ შედარებით ანალიზს საქართველოში საჯარო მმართველობის სფეროში დანერგილ და გამოყენებულ ინოვაციურ ტექნოლოგიებზე. სტატიაში შესაბამისი ანალიზის საფუძველზე განხილული იქნება ის მაჩვენებლები რაც მიგვითითებს იმაზე, თუ როგორ გაიზარდა პანდემიის პირობებში ციფრული სივრცე და საზოგადოების მოთხოვნა მის გამოყენებაზე. სტატიაში გამახვილებული იქნება ყურადღება ისეთ ინიციატივებსა და ღონისძიებებზე, რომლებიც განხორციელებული იქნა საქართველოში საჯარო მმართველობის ორგანოების მიერ.

ნაშრომში აღნიშნულია, რომ პანდემიის პერიოდში გაზრდილმა მოთხოვნამ ციფრულ სივრცეზე და თანამედროვე ტექნოლოგიებზე გვაჩვენა, რომ დღემდე არსებული მიდგომები იმის შესახებ, რომ საჯარო მმართველობით სფეროში ინოვაციური და თანამედროვე ელექტრონული ტექნოლოგიების გამოყენება არის მართვის დამხმარე საშუალება, არის მცდარი და ის წარმოადგენს ნებისმიერი სახელმწიფო თუ არასახელმწიფო ინსტიტუტისათვის ეფექტური მართვისათვის არა თუ დამხმარე, არამედ, მთავარ და აუცილებელ ინსტრუმენტს.

საკვანძო სიტყვები: ინოვაციური პოლიტიკა, პანდემია, მმართველობითი ორგანოები, თანამედროვე ელექტრონული ტექნოლოგიები, ციფრული სივრცე.

Zaza Tsverava

Doctor of Public Administration. Assistant Professor at the Faculty of Business Technologies of the Georgian Technical University, ztsverava@gmail.com

Lasha Tsverava

Doctoral Candidate of Georgian Technical University, Faculty of Business Technologies, ltsverava96@gmail.com

LEADING INNOVATIVE POLICY BY THE STATE AS A KEY TOOL IN DEVELOPING ECONOMIC AND POLITICAL SYSTEMS AND OVERCOMING CRISES

Infection of the new coronavirus (COVID-19) significantly changes the lifestyle of each person in the society and somehow appears as a phenomenon of the 21st century. This phenomenon has put the society not only facing global problems, but it has also become the cause of new innovative approaches, the development and introduction of digital trends. In this regard, it is important to consider the practice and experience of conducting innovative policies by the governing bodies of various developed countries in the modern world.

Examples of foreign countries' innovation systems will be cited based on the functioning of various economic indicators, political and institutional mechanisms. In this regard, the article will touch on new, modern innovative approaches introduced in various fields, including health and education systems, and provide a comparative analysis of the innovative technologies introduced and used in the field of public administration in Georgia. Based on the relevant analysis, the article will discuss the indicators that indicate how digital space has increased in the pandemic conditions and the public demand for its use. The article will focus on the initiatives and measures taken by public authorities in Georgia.

The paper notes that the growing demand for digital space and modern technology during the pandemic period has shown that the current approach that the use of innovative and state-of-the-art electronic technologies in public administration is an auxiliary tool for management is erroneous and it is not only an auxiliary but also a key and necessary tool for effective governance for any state or non-governmental institution.

Keywords: Innovation policy, pandemic, Public Administration, modern electronic technologies, Digital space

უცხოური პირდაპირი ინვესტიციების გავლენა მომსახურების სექტორზე საქართველოში, კოვიდ-19 გლობალური პანდემიის ფონზე

კოვიდ-19 გლობალური პანდემიით გამოწვეული კრიზისი, რომელიც აგრეთვე ცნობილია კორონომიკური კრიზისის სახელით მნიშვნელოვანი დაბრკოლებები წარმოშვა მსოფლიო ეკონომიკაში. მათ შორის გამოსაყოფია: გლობალური მომარაგების ჯაჭვების მორღვევა; სახელმწიფო ვალის ახალ ისტორიულ მაქსიმუმებზე დაფიქსირება, როგორც განვითარებულ, ასევე განვითარებად ეკონომიკებში; გლობალური საინვესტიციო ნაკადების მნიშვნელოვანი შემცირება; მომსახურების სექტორის ცალკეული მიმართულებების პარალიზება, განსაკუთრებით ტურიზმის ინდუსტრიაში და მრავალი სხვა.

ახალ გამოწვევებს, ახალი შესაძლებლობებიც / ვალდებულებებიც მოჰყვა. მათ შორის აღსანიშნავია ქართული ეკონომიკის მოდერნიზების საჭიროების სიცხადე. სულ რამდენიმე წლის წინ, კოვიდ პანდემიამდე ნორმად მიჩნეულ მრავალ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებას / მოვლენას, კორონომიკურმა გამოწვევამ ახალი რეალობა დაუპირისპირა, რომელიც მრავალ კითხვის ნიშანს აჩენს იმპორტდამოკიდებული, ტურიზმზე აწყობილი, მომხმარებლური ეკონომიკის მომავალთან დაკავშირებით. მოსალოდნელია, რომ რეალობა კიდევ უფრო გამკაცრდება პოსტ-კოვიდურ რეალობაში. უცხოური ინვესტიციების სისტემატიური კლება, განსაკუთრებით მომსახურების სექტორში (გარდა საბანკო ინდუსტრიისა), მნიშვნელოვანია სიგნალია ალტერნატივების ძიების საჭიროებისა. უფრო მეტიც, თუ გავითვალისწინებთ საიმპორტო პროდუქციის სტრუქტურას, ექსპორტის პოტენციალს და შესაბამისი ხელშემწყობი მექანიზმების მრავალფეროვნებას, რთული მისახვედრი არ უნდა იყოს თუ საით იხსნება შესაძლებლობების ახალი ფანჯარა ქართლი ეკონომიკისათვის და რა კონკრეტული ქმედითი ნაბიჯებია ამისთვის გადასადგმელი.

საკვანძო სიტყვები: კოვიდ-19, კორონომიკური კრიზისი, უცხოური პირდაპირი ინვესტიციები, მომსახურების სექტორი

* მოცემული ნაშრომი მხარდაჭერილია შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ (SRNSFG) [YS-19-154].

Dr. Prof. **Vakhtang Charaia**
Georgian Aviation University
vakhocharaia@gmail.com

FDI IMPACT ON SERVICE SECTOR IN GEORGIA, DURING COVID-19 GLOBAL PANDEMIC

Crisis caused by covid-19 global pandemic, also known as a Coronomic Crisis, has caused significant challenges to the global economy: global supply chains destruction; raise of public debt, both in developed and developing economies; decrease of global investments; paralysation of different service sectors, especially that of tourism and etc.

New challenges also brought new opportunities/liabilities. Among them could be named a vivid need for Georgian economy in modernisation. What was normal just a few years ago, before pandemic is not a norm anymore and brings questions. Especially the future is not clear for the import depended, tourism based and consumption oriented economies. It's expected that situation will be stricter in post-covid reality.

Systematic FDI decrease, especially in service sector (excluding banking industry), is a significant signal showing a need for alternatives. Even more, taking into account the structure of imports, export potential and different supportive instruments available, it should not be hard to guess, from which direction a new window of opportunities could be opened for Georgian economy and which specific actions should be taken.

Key-words: Covid-19, Coronomic Crisis, FDI, Service Sector.

*The paper was supported by Shota Rustaveli National Science Foundation of Georgia (SRNSFG) [YS-19-154].

ბორის ჭიჭინაძე

ეკონომიკის დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მოწვეული ლექტორი, საქართველოს ეკონომისტთა სამეცნიერო საზოგადოების წევრი, boris.chichinadze@atsu.edu.ge

თამარ ნადირაძე-გოგოლაძე

ეკონომიკის დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მოწვეული ლექტორი, tamar.nadiradze@atsu.edu.ge

საქართველოს მუნიციპალიტეტების საფინანსო-საბიუჯეტო პრობლემები კოვიდპანდემიის ფონზე

მსოფლიო პანდემიის გავრცელების შემდეგ მნიშვნელოვნად გაუარესდა ქვეყნების ეკონომიკური მდგომარეობა. თითქმის ყველა ქვეყანაში დაფიქსირდა მთლიანი შიდა პროდუქტის შემცირების ტენდენციები. არსებული გლობალიზმის პირობებში ეკონომიკის სპეციფიკიდან გამომდინარე პრობლემების წინაშე აღმოჩნდა საქართველოს ეკონომიკაც. 2020 წელს მნიშვნელოვნად გაუარესდა ქვეყნის მაკროეკონომიკური მდგომარეობა. ქვეყანა მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული იმპორტირებულ საქონელზე, რამაც გაზარდა უცხოურ ვალუტაზე მოთხოვნა და გამოიწვია ეროვნული ვალუტის დევალვაცია. საერთო მაკროეკონომიკური მდგომარეობის გაუარესების გამო შემცირდა სახელმწიფო ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილი, მაშინ როცა პანდემიის პირობებში აუცილებელი გახდა ისეთი გადაუდებელი საბიუჯეტო ხარჯების გაღება, რომელიც მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუმჯობესებისთვის გახდა აუცილებელი.

შექმნილი არაორდინალური მდგომარეობის გამო საქართველოს მთავრობის მიერ დაირღვა „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული შეზღუდვები, კერძოდ: მთავრობის ვალის ოდენობამ გადააჭარბა მთლიანი შიდა პროდუქტის 60 %-ს, ხოლო ბიუჯეტის დეფიციტმა გადააჭარბა მთლიანი შიდა პროდუქტის 3%-ს. გამომდინარე იქედან, რომ საქართველოს მუნიციპალიტეტები მნიშვნელოვნად არიან დამოკიდებულნი ცენტრალური ბიუჯეტიდან მიღებულ თანხებზე, შექმნილმა მდგომარეობამ გააუარესა ადგილებზე საფინანსო-საბიუჯეტო დამოუკიდებლობა და მუნიციპალიტეტებში პრობლემები შექმნა საკუთარი უფლებამოსილებების შესრულების მიმართულებით. შექმნილ მდგომარეობას ართულებს ასევე ის, რომ მოქმედი კანონმდებლობით საქართველოს მუნიციპალიტეტებს არ გააჩნიათ მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო ბერკეტი, რომელიც მაქსიმალურად უზრუნველყოფდა მათი საბიუჯეტო-საფინანსო დამოუკიდებლობის ზრდას და შეამცირებდა ცენტრალური ხელისუფლების ფინანსებზე დამოკიდებულების ხარისხს. მუნიციპალიტეტებში შექმნილი მდგომარეობა მართლაც კრიტიკულია.

მსოფლიო პანდემიით გამოწვეული არაპროგნოზირებადი ეკონომიკური მდგომარეობის ფონზე აუცილებელია ქვეყნის ცენტრალურმა ხელისუფლებამ სწრაფად გადადგას მნიშვნელოვანი ნაბიჯები პოლიტიკური და ეკონომიკური დეცენტრალიზების

მიმართულებით, რაც პერსპექტივაში მუნიციპალიტეტების საფინანსო-საბიუჯეტო დამოუკიდებლობის გაზრდის საფუძველი უნდა გახდეს.

საკვანძო სიტყვები: გლობალური კრიზისი, საფინანსო დამოუკიდებლობა, ინფლაცია, უმუშევრობა, დეცენტრალიზაცია, საგარეო ვალი.

Boris Tchichinadze

Doctor of Economics, Lecturer at Akaki Tsereteli Kutaisi State University,
Member of the Scientific Society of Economists of Georgia, boris.chichinadze@atsu.edu.ge

Tamar Nadiradze-Gogoladze

Doctor of Economics, Lecturer at Akaki Tsereteli Kutaisi State University,
tamar.nadiradze@atsu.edu.ge

FINANCIAL-BUDGETARY PROBLEMS OF THE MUNICIPALITY OF GEORGIA AGAINST THE BACKGROUND OF THE KOVID PANDEMIC

Since 2000, the economic situation of the countries has significantly deteriorated since the spread of the world pandemic. Trends in GDP has decreased in almost all countries. In the conditions of the existing globalism, due to the specifics of the economy, the Georgian economy also faced problems. During the year 2020, the macroeconomic situation of the country significantly deteriorated, the volume of exports and imports decreased, the level of unemployment and inflation increased, and the income received from the tourism sector significantly decreased. Due to the fact that the country is significantly dependent on imported goods, the demand for foreign currency increased, which led to the devaluation of the national currency (GEL). Due to the deterioration of the overall macroeconomic situation, the revenue part of the state budget was reduced, while in the conditions of the pandemic it became necessary to make urgent budget expenditures, which became necessary to improve the health condition of the population. The government was forced to borrow from various international financial institutions to balance the budget and finance the necessary expenditures caused by the pandemic. Due to the extraordinary situation, the Government of Georgia violated the restrictions provided by the Law of Georgia on Economic Freedom, namely: the amount of government debt exceeded 60% of GDP, and the budget deficit exceeded 3% of GDP. Due to the fact that the municipalities of Georgia are significantly dependent on the funds received from the central budget, the current situation has worsened the financial-budgetary independence of the places and created problems in the municipalities in the exercise of their powers. Complicating the current situation is the fact that under the current legislation, Georgian municipalities do not have a significant legislative leverage that would maximize the growth of their budgetary and financial independence and reduce the degree of dependence on central government finances. The situation in the municipalities is really critical.

Against the background of the unpredictable economic situation caused by the global pandemic, it is necessary for the country's central government to quickly take important steps towards political and economic decentralization, which should be the basis for increasing the financial and budgetary independence of municipalities.

Keywords: Global Crisis; Financial Independence; Inflation; Unemployment; Decentralization, Government Debt;

ნათია ხაზარაძე

აკადემიური დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი, natia.khazaradze@gmail.com

ლამარა გობეჯიშვილი

აკადემიური დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი, lamara.gobejishvili@atsu.edu.ge

პანდემია და ეკოლოგიური პრობლემები

დღევანდელი კაცობრიობის ყველაზე დიდი გამოწვევა COVID-19. ეს უმძიმესი პრობლემა შეიძლება შეფასდეს სხვადასხვა კუთხით და მსოფლიო გლობალური საზოგადოებისათვის მოიძებნოს გამოსვლის გზები. კორონავირუსის პანდემიამ, როგორც წინასწარმა შეფასებამ აჩვენა, შეიძლება უფრო დიდი გავლენა მოახდინოს გარემოზე, ვიდრე ბოლო წლებში გარემოსდაცვითმა აქტივობამ. თვითიზოლაციის რეჟიმმა, ტრანსპორტისა და სამრეწველო გამონაბოლქვის შემცირებამ დიდ ქალაქებში ატმოსფერული ჰაერი და წყლის ობიექტები მნიშვნელოვნად გაწმინდა, თუმცა ნაკლებად სავარაუდოა, რომ ეს ეფექტი დიდხანს გაგრძელდეს. სპონტანურმა ცვლილებებმა შესაძლებელია გამოიწვიოს გარემოს დაცვის საერთაშორისო სტრატეგიის სამართლებრივი გადახედვა.

პანდემია გვაიძულებს არჩევანის გაკეთებას ეკონომიკასა და ეკოლოგიას შორის, ადამიანებზე ზრუნვასა და ბუნებაზე ზრუნვას შორის. ბოლო წლებში კლიმატის ცვლილების თემამ წამყვანი ადგილი დაიკავა საერთაშორისო დღის წესრიგში და პანდემიამ შეიძლება აჩვენოს ასეთი შეშფოთების საფუძვლიანობა, რადგან, სხვადასხვა ვერსიის თანახმად, მისი ერთ-ერთი მიზეზი იყო გლობალური დათბობა (უფრო კომფორტული გარემო ვირუსისათვის), ასევე გარეული ცხოველების ექსპლუატაცია და მკვლელობა (ამ დროისთვის, ვირუსის წარმოშობის ძირითადი ვერსია). თუმცა, ეკონომიკური ვარდნა უფრო მეტად მიიპყრობს ინდუსტრიისა და ბიზნესის მხარდაჭერის საკითხებს, ჯანმრთელობის განვითარებას და სხვა მწვავე სოციალურ საკითხებს.

პანდემიაში ნიღბების, ხელთათმანების, ხელსახოცების და სადეზინფექციო საშუალებების მდგომარეობა ყველაზე ნათლად აჩვენებს ერთჯერადი ნივთების უარის თქმის შეუძლებლობას. ამ ნივთების ხელახლა გამოყენება მკვეთრად ზრდის დაბინძურების რისკს, პლასტმასის ალტერნატიული მასალების გამოყენება ზრდის წარმოებისა და მიწოდების ტვირთს, რითაც უარყოფითად აისახება გარემოზე.

საკვანძო სიტყვები: პანდემია, გლობალური დათბობა, ადამიანის ჯანმრთელობა, ეკონომიკა.

Natia Khazaradze

Ph.D., Associate Professor of Akaki Tsereteli State University,
natia.khazaradze@gmail.com

Lamara Gobejishvili

Ph.D., Associate Professor of Akaki Tsereteli State University, lamara.gobejishvili@atsu.edu.ge

PANDEMIC AND ENVIRONMENTAL PROBLEM

The biggest challenge for humanity today is COVID-19. This most difficult problem can be assessed from different angles and for the global community to find ways out. The coronavirus pandemic, as a preliminary assessment has shown, may have a greater impact on the environment than environmental activity in recent years. Due to the self-isolation regime, reduction of transport and industrial emissions, the air and water bodies in large cities have been significantly cleaned, although this effect is unlikely to last long. Spontaneous changes may lead to a legal revision of the international environmental strategy.

The pandemic forces us to choose between economics and ecology, between caring for people and caring for nature. In recent years, the topic of climate change has been at the forefront of the international agenda, and a pandemic may show justification for such concerns, as various versions say it was caused by global warming (a more comfortable environment for the virus) and the exploitation and killing of wildlife. Basic version of the origin of the virus). However, the economic downturn is increasingly focused on industry and business support issues, health development and other pressing social issues.

The condition of masks, gloves, wipes and disinfectants in the pandemic most clearly shows the inability to refuse disposable items. Re-use of these items dramatically increases the risk of contamination, the use of alternative plastic materials increases the burden of production and delivery, thus having a negative impact on the environment.

Keywords: pandemic, global warming, human health, economy.

ცენტრალური ბანკის ციფრული ვალუტები - გამოწვევები და პერსპექტივები

XXI საუკუნე გარდა ფინანსური და ეპიდემიოლოგიური კრიზისებისა ციფრული ტექნოლოგიების სწრაფი განვითარებითა და გავრცელებით გამოირჩევა. 2021 წლის საპროგნოზო მონაცემების მიხედვით, მხოლოდ ჩინეთის ტერიტორიაზე ციფრული ანგარიშსწორების სეგმენტის მოცულობა 2,9 ტრილიონ აშშ დოლარს გადააჭარბებს. ხოლო, სექტორის საპროგნოზო წლიური ზრდა 9.8%-ით განისაზღვრება.

გარდა სავაჭრო პლატფორმების მხრიდან ონლაინ გადახდების სიტემების განვითარებისა აქტიურად ვითარდება დეცენტრალიზებული კრიპტო ვალუტების სექტორი. 3/12/2009 წლიდან, როცა საზოგადოებამ გაიცნო ბიტკოინი 10 წელზე მეტი გავიდა. 2021 წლის მონაცემებით დღეს 4000-მდე კრიპტო ვალუტაა მიმოქცევაში, რომელთა ჯამური კაპიტალიზაცია 2 ტრილიონ აშშ დოლარს აღწევს.

კერძო სექტორსა და ციფრულ სამყაროში განვითარებულმა ამ ძვრებმა მნიშვნელოვანი ზიზგი მისცეს ცენტრალური ბანკების ციფრული ვალუტების საკითხის შემოტანას როგორც აკადემიურ და პოლიტიკურ დღის წესრიგში. „წესრიგის“ დამყარებასაც როგორც მოსალოდნელი იყო პირველი ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა შეუდგა. 2021 წლის აპრილში ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკამ საპილოტე რეჟიმში გაუშვა ციფრული იუანი ხოლო 24/09/2021 წელს ჩინეთის ცენტრალურმა ბანკმა კანონგარეშედ გამოაცხადა კრიპტოვალუტები.

მონეტარული სამყაროში განვითარებულმა ციფრულმა რევოლუციებმა საკითხზე მსჯელობა აიძულა ყველა წამყვან ცენტრალურ ბანკს მსოფლიოში. მათ წინაშე დგას მინიმუმ ორი ამოცანა:

- ციფრული ვალუტის წარმატებული მოდელის შემუშავება და დანერგვა;
- საცალო საბანკო პროდუქტებისა და კომერციული ბანკების როლი ახალ სისტემაში.
თანამედროვე მონეტარული სისტემაში ეკონომიკაში ფულის მიწოდებაზე პასუხისმგებელია ცენტრალური ბანკი, თუმცა ნაწილობრივი დარეზერვების სისტემის საშუალებით მიმოქცევაში არსებული ფულის უდიდესი ნაწილი იქმნება კომერციული ბანკების მიერ. ციფრული ვალუტის პირობებში კი დგება ორი გამოწვევა:
- ციფრული ფულის (უნიკალური კოდის) ორმაგი ხარჯვა გამოიწვევს არსებით სისტემურ და სამართლებრივ პრობლემებს;
- CBDC ქმნის შესაძლებლობას ყველას ჰქონდეს სადეპოზიტო ანგარიში ცენტრალურ ბანკში
ცალსახაა, რომ ახალ მონეტარულ წესრიგში კომერციული ბანკების როლი და გავლენა შემცირდება, თუმცა არ არის გამორიცხული რიგ შემთხვევაში (მაგ. ჩინეთი) საბანკო საქმე იქცეს ეკონომიკის „რიგით“ სექტორად, რომელიც დაკავებული იქნება მხოლოდ საშუამავლო მომსახურებით საკრედიტო ბაზარზე.

Mirza Khidasheli

Doctor of business administration,
Professor of Kutaisi University, mirza.khidahseli@unik.edu.ge

CENTRAL BANKS DIGITAL CURRENCY — CHALLENGES AND PROSPECTS

XXI century will be mentioned in the history not only with the financial and epidemiology crisis but with rapid development of digitalization. With the preliminary assumptions, only with in P.R.C. area a digital payment market will reach USD 2.9 trillion, with 9.8% growth rate for future years.

Beyond the development of mobile payment systems, crypto market capitalization is peaking up. Since 2009 when Bitcoin was presented to society, the number of cryptocurrencies reached 4000 in 2021 with market capitalization USD 2 trillion.

Above-mentioned facts and up going development of the process, requested urgent actions form Central banks and policymakers. Pioneer in the field as it was predictable, become P.R.C and outlined a framework for future the sector future development. In April 2021 China's central bank launched a pilot program of digital yuan. After 5 months, in 24/09/2021 china's authority banned all cryptocurrencies.

Such fast development in the CDBC field, create the pressure on leading central banks to work on the reform of current monetary system, but they must resolve minimum two issue:

- To shape the successful reform package;
- To rethink retail credit market and fractional reserve banking role in the new monetary order.

The current monetary order gives opportunity to commercial banks to create money and supply the economy with “enough” amount of credits, but in new CDBC system there are two changes:

- Each CDBC have unique code and double spending of individual digital banknotes will be impossible without breaking down the system stability and trust of clients;
- CDBD creates an opportunity for everyone to hold deposit account in the central banks.

It is obvious that in the new monetary order, the influence of commercial banks could not be as wide as it is now from the point of view of money creation. Moreover, in some cases (ex. P.R.C.) there may will be a precedent to demote a commercial banking only to credit intermediary.

მაია ზარნაძე- MD, PhD, პეტრე შოთაძის სახელობის თბილისის სამედიცინო აკადემია (თსა)
უწყვეტი პროფესიული განვითარების სამსახურის მენეჯერი, m.zarnadze@tma.edu.ge
მ.მაღლაკელიძე- პეტრე შოთაძის სახელობის თბილისის სამედიცინო აკადემია (თსა)
ც. ლომაშვილი- პეტრე შოთაძის სახელობის თბილისის სამედიცინო აკადემია (თსა)
ე. კლდიაშვილი - პეტრე შოთაძის სახელობის თბილისის სამედიცინო აკადემია (თსა)

COVID-19-ის გამოწვევები სამედიცინო განათლებაში

2020 წლის მარტში COVID-19-ის პანდემიით განპირობებული მიზეზებით პეტრე შოთაძის სახელობის თბილისის სამედიცინო აკადემია დისტანციურ სწავლებაზე გადავიდა. აღმოჩნდით მნიშვნელოვანი გამოწვევების წინაშე: 1.დისტანციური სწავლების გამოცდილების დეფიციტი ლექტორებსა და სტუდენტებს შორის; 2.სასწავლო პროცესში სტუდენტზე ორიენტირებული მიდგომის შენარჩუნება დისტანციურად; 3.კლინიკურ სასწავლო კურსებში პრაქტიკული კომპონენტის განხორციელება.

ზემოთ აღნიშნული პრობლემების გადასაჭრელად: 1.შეირჩა პლატფორმა დისტანციური სწავლების განსახორციელებლად, მომზადდა გზამკვლევები, ჩატარდა სტუდენტებისა და ლექტორების ტრენინგები პლატფორმის გამოყენების პრაქტიკულ ასპექტებზე; 2. ონლაინ განხორციელდა აქტიური სწავლების მეთოდები - შებრუნებული საკლასო ოთახი (Flipped Classroom), გუნდურ მუშაობაზე დაფუძნებული სწავლება (TBL), პორტფოლიო, აქცენტები გაკეთდა ფორმატიულ შეფასებაზე და უკუკავშირზე; 3. გადაიხედა კლინიკური საგნების სასწავლო გეგმები: თეორიული კომპონენტი განხორციელდა ონლაინ, ხოლო პრაქტიკული კომპონენტის ნაწილი - სტანდარტიზებული პაციენტების (SP) დახმარებით და COVID-19 საწინააღმდეგო უსაფრთხოების წესების მაქსიმალური დაცვით კლინიკური უნარ-ჩვევების ცენტრში, ნაწილი კი კლინიკებში შემოდგომის სემესტრის განმავლობაში.

კომუნიკაციური უნარ-ჩვევების სწავლებისა და შეფასების მიზნით გამოყენებული იქნა ონლაინ სწავლება SP- ის ჩართულობით და გამოცდა ტელე-OSCE ფორმატით. გაიზარდა ელექტრონული რესურსების (AMBOSS, Complete Anatomy, Clinical Key Student, Elsevier) გამოყენება როგორც პრეკლინიკური, ასევე კლინიკური სასწავლო კურსების ფარგლებში.

საკვანძო სიტყვები; დისტანციური სწავლება; ტელე-OSCE; შებრუნებული საკლასო ოთახი; TBL; პორტფოლიო

Maia Zarnadze - MD, PhD, Petre Shotadze Tbilisi Medical Academy (TSA)
Continuous Professional Development Service Manager, m.zarnadze@tma.edu.ge
M. Maghlakelidze - Petre Shotadze Tbilisi Medical Academy (TSA)
Ts. Lomashvili - Petre Shotadze Tbilisi Medical Academy (TSA)
E. Kldiashvili - Petre Shotadze Tbilisi Medical Academy (TSA)

Challenges of Medical Education during COVID-19

Due to the COVID-19 pandemic in March 2020 Petre Shotadze Tbilisi Medical Academy made emergency transition to distance learning. We have faced unpredictable challenges: 1. lack of experience of distance learning among faculty members and students 2. maintenance of student-centered approach 3. teaching and learning in clinical settings.

To address these issues the following steps were performed: 1. Capacity building - the online platform has been identified and guidelines were prepared, students and faculty were trained; 2. Active learning methods - Flipped classroom, TBL, as well as Portfolio were implemented online, formative assessment and feedback were emphasized. 3. In clinical disciplines didactic teaching was performed online and practical component was taught on SP (Standardised Patient) with appropriate safety measure in OSCE center, the part of clinical teaching was postponed and performed in the following semester.

In the process of teaching and assessment communication skills, online SPs were involved and Tele-OSCE was performed. In teaching and learning of preclinical and clinical subjects eResources were actively used (AMBOSS, Complete Anatomy, ClinicalKey Student, Elsevier).

Keywords: Distance Learning; Tele-OSCE; Flipped Classroom; TBL; Portfolio.

Hector Botello

Master in Economic Sciences National University of Colombia. Researcher at the Research Group on Regional Development and Territorial Planning, hbotello@unal.edu.co

Isaac Guerrero Rincon

Master in Economic Sciences National University of Colombia, Associate Professor at the School of Economics and Administration, Universidad Industrial de Santander. Director of the Research Group on Regional Development and Land Management, iguerrin@uis.edu.co

IMPACT OF COVID 19 ON THE PERFORMANCE OF CENTRAL AMERICAN EXPORTING COMPANIES: A FIRST REVIEW

The Covid-19 disease has had major consequences around the world for both public health and the real economy. This economic crisis generated by COVID-19 turns out to be different from previous crises in aspects such as the urgency, scope and magnitude of the negative shock on demand and supply.

Countries such as Salvador, Honduras, Guatemala and Nicaragua, located in Central America, which are among the poorest in Latin America, implemented anti-Covid-19 measures since March 2020. Such as restricting mobility and temporarily shutting down non-essential economic activities. As a result, households and businesses face an economic recession due to the pandemic, with effects on the entire supply chain and from the demand side, because customers cannot get out.

For the purposes of this analysis, the average impact on the sales of exporting companies shall be estimated. The results indicate that all companies experienced a sudden drop-in economic activity. Permanently closed exporting enterprises accounted for between 6% of employment, compared with 1% of all other enterprises in the domestic market.

Keywords: COVID-19; Global value chains; firms performance; liquidity, firms size, exports.

Tsitsino Dzotsenidze
Doctor in Economics, Associate Professor
of Kutaisi University, Tsitsino.dzotsenidze@unik.edu.ge

CHALLENGES RELATED TO IMPLEMENTATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN GEORGIA

The United Nations' 2030 Agenda for Sustainable Development (2015) is underpinned by 17 Sustainable Development Goals (SDG) and 169 targets. National policymakers now face the challenge of implementing this indivisible agenda and achieving progress across the economic, social and environmental dimensions of sustainable development worldwide. As the process moves towards implementation, there is a need to address the scope and systemic nature of the 2030 Agenda and the urgency of the challenges. This requires a wide range of tools and science-based analysis to navigate that complexity and to realize the ambition.

Our paper explores the nature of linkages between the SDG -s. It is based on the premise that a science-informed analysis of interactions across SDG domains – which is currently lacking – can support more coherent and effective decision-making, and better facilitate follow-up and monitoring of progress. Understanding possible trade-offs as well as synergistic relations between the different SDG-s is crucial for achieving long-lasting sustainable development outcomes. A key objective of the scoring approach described here is to stimulate more science-policy dialogue on the importance of interactions, to provide a starting point for policy-makers and other stakeholders to set their priorities and implementation strategies, and to engage the policy community in further knowledge developments in this field.

Key words: SDG; targets; policy-makers; implementation; complexity.

Yevheniy Haydanka

Doctor of Philosophy (PhD), Associate Professor of the Department of Political Science, Faculty of Philosophy and Arts, Trnava university in Trnava, Slovak Republic, yevheniy.haydanka@truni.sk

Diana Haydanka

doctor of Philosophy (PhD), Associate Professor of the Department of English Philology, Faculty of Foreign Languages, Uzhhorod national university, Ukraine, diana.haydanka@uzhnu.edu.ua

COVID-19 IN THE POPULIST RHETORIC OF THE HEADS OF EUROPEAN GOVERNMENTS: THE CASE-STUDY OF IGOR MATOVIČ IN SLOVAKIA

The COVID-19 pandemic has put to test the strength and stability of governments throughout the world. In an attempt to stabilize the spread of the coronavirus infection in 2019–2020, heads of Government frequently resorted to politicizing the pandemic. The case of Igor Matovič, the former Prime Minister of Slovakia (03.2020 – 04.2021), shows a failed attempt to elaborate an anti-crisis strategy with active use of political populism. We have analysed the posts of the then-Prime Minister on Facebook, the excerpts from his interviews in the Slovak and European media, testifying to the chaotic nature of the fight against the coronavirus crisis in Slovakia. Igor Matovič often employs the tactic of petty promises to strengthen his own political positions. The mass purchase of the Russian vaccine Sputnik 5, not certified in the European Union, further politicized Igor Matovič's anti-crisis strategy. The Slovak Prime Minister's Covid-19 policy demonstrates the politicization of the pandemic during the first and the second waves of the coronavirus spread without an efficient infection control strategy.

Keywords: Covid-19 pandemic, Covid-19 politicization, populism, Slovak political crisis.

Gindrute Kasnauskiene
Prof.Dr. Vilnius University, Lithuania, gindrute.kasnauskiene@evaf.vu.lt
Remigijus Kavalnis
Master Student, remigijus.kavalnis@stud.evaf.vu.lt

HOW HAS COVID-19 AFFECTED MIGRATION OF LITHUANIAN POPULATION?

The paper aims to examine the role of COVID-19 on the population migration in Lithuania. A situation analysis using the newest available migration data was deployed. It is found that the COVID-19 was generally associated with decreased emigration and increased immigration with the main changes occurring on the emigration side. In addition, women were less prone to migration in time of uncertainty while migrants were more willing to try out new destinations.

The COVID-19 had a strong emigration-decreasing effect for women across all age groups with a heterogeneous result for men. Destination-wise, the UK continued to lose its dominance while Ukraine emerged as a new main destination.

On the immigration side, the COVID-19 had a similar impact across the largest age cohorts between sexes, slowing down immigration growth from the main sending countries. Accessible and good-quality healthcare services, a need for a sense of security as well as the new working practices motivated many emigrants to return. However, the process of heading back home had begun before the pandemic.

The novelty of the situation limits the scope of literature on the topic. This study addresses the existing research gap on the impact of COVID-19 on migration using the case of Lithuania.

Keywords: population migration; Covid-19; Lithuania.

Karina Melikjanyan

Main Specialist of Quality Assurance Service,
Batumi State Maritime Academy, k.melikjanyan@bsma.edu.ge

AN OVERVIEW OF THE COVID-19 IMPACT ON THE CRUISE INDUSTRY WITHIN THE EAST BLACK SEA REGION

Cruise shipping is one of the key industries of tourism and makes a significant contribution to the economies of countries where tourists travel to. Due to the dramatic impacts of Covid-19 cruise tourism has become one of the most affected businesses, going from one of the most profitable and successful industries in the world to a fully stopped one that has experienced enormous losses in just 1,5 years.

The following paper provides an overview of the up-to-date state of the global cruise shipping industry as well as a local one of the Black Sea basin. It focuses on the major impacts that the pandemic has had on cruise tourism worldwide and presents a detailed consideration of a particular example of the East Black Sea region. The study explores challenges and perspectives of resuming the cruise activities within the Black Sea destinations building on the feasible models of those countries that have already shown the progress. As a result of the analysis that was made, several recommendations have been suggested for policy and practice of East Black Sea countries. The findings are provided basing on the reports of authorized international organizations, opinions of industry experts, and official statistics.

Keywords: cruise industry; cruise tourism; pandemic; covid-19

Maia Melikidze

PhD in Business Administration, Commissioner at Georgian National
Energy and Water Supply Regulatory Commission
m.melikidze@gnerc.org

Mariam Matiashvili

Master in Business Administration, Researcher at Renewable
Energy Sources Laboratory (RES LAB)
mariami.matiashvili.1@btu.edu.ge

RENEWABLE (SOLAR ENERGY), MODERN SITUATION, ECONOMIC CHALLENGES AND THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

The article reviews renewable energies, in particular possibilities of using solar energy, what problems can be solved in the future run for the country, what are the advantages of solar panels and what processes are they related with. At the same time, we reviewed the modern challenges and approaches of green energy, which are gradually getting closer to modern technologies, in particular artificial intelligent-based solutions.

In the modern world, demand for energy resources has increased significantly. This leads to an increase in the power of traditional energy resource's monopolists, and the use of resources becomes a political weapon.

There is prevalent opinion in Georgia that such a water-abound country has a lot of energy resources and does not need to import energy. In fact, the situation is different, recently the energy consumption has increased so much that supply is far behind demand, therefore the country has to purchase energy from other countries, whereas the dominant supplier among them is Russia.

One of the solutions to this situation is the creation of alternative energy sources, which have been experienced in European countries for a long time, where renewable energy consumption is increasing and researches in this direction to improve technologies are developing.

Key Words: Solar energy; artificial intelligence; modern technologies; alternative resources; economy.

Zunaira Zahoor

M. Phil Economics, Department of Economics,
Minhaj University Lahore Pakistan, zunairazahoor19@gmail.com

COVID-19 PANDEMIC IMPACT ON WORLD ECONOMY

This study is conducted when the Coronavirus spreads around the world and becomes an economic major crisis in 2020. Many countries are being affected by coronaviruses and decrease their economic activities. This researcher explains the impact of the Coronavirus on the world economy by getting information from different sources and obtain information from the International Monetary Fund (IMF). In addition, Explain the losses from one industry to another. The exploratory research concluded that the global economy is challenged by dual crises in nature. The deaths of millions of people and the economic crisis. The first problem comprises saving people from death and the second is saving the universe against economic crises. If individuals want to preserve lives, stay at home and a social distance policy is imposed, and the country is shut down. However, we can rescue our citizens living, but the economy collapses fast because all the companies in the country have been shut down. If the economic crisis is saved, people are supposed to go out and work as normal, the global economy would boost but soon millions or billions of people are lost who will also have an impact on the economic downturn. Policymakers, doctors, and manufacturers of health should work together to identify solutions to benefit both individuals living and saving economic crisis.

Keywords. Covid-19 pandemic; Global Economy; the tourism industry; Health industry; monetary policies; fiscal policies.

Teona Grigolashvili
Doctor of Business Administration, Associate Professor at Kutaisi University
teona.grigolashvili@unik.edu.ge

GLOBALIZATION AND MONETARY POLICY TRANSMISSION MECHANISM

Irreversible process of globalization is proven during decades. Consequences of globalization is real challenge for financial markets.

Global financial crisis (2007-2009 y) has shown importance of conduction of wide range of consistent processes, that prevents countries from negative consequences. During crisis counties faced with various problems of financial integration. Investors refrained from operation in the stock markets, Banks refuse lending, and also there was decreased international capital flows, due to reduced international trade. Despite of talked above, wide range of monetary policy instruments help central banks to maintain stability.

During financial globalization countries find it difficult to maintain identity. Existence of flexible exchange rate is very important to avoid speculative trading, in the same time countries have opportunity to adjust negative international balance, and maintain monetary policy independent from international fluctuation.

In this paper we will discuss about responses of economic agents on monetary policy impulses. To specify we will talk about monetary policy transmission mechanism and its efficiency in modern condition.

Key words: Monetary Policy, Central bank, Globalization, Transmission Mechanism

Elene Nikoleishvili- 5th year medical student,
elenenikoleishvili@bauinternational.edu.ge

Ahmad Khaleel- 5th year medical student,
ahmadkhaleel@bauinternational.edu.ge

PREGNANCY MANAGEMENT DURING COVID-19

Pregnancy modifies body's immune system and response to viral infections, which can be related to severe symptoms. This study aims to summarize latest information about the prevention and management of suspected/confirmed Covid-19 infection in obstetric patients and obstetric care during prenatal, intrapartum, and postpartum periods.

PubMed Database was used for English-written, full-texts reviews on prenatal, intrapartum, and postpartum management of obstetric patients with suspected confirmed Covid-19 infection. We compared this information with Georgian guidelines and statistics associated with covid-19 incidence and mortality in pregnancy.

There are currently no data suggesting an increased risk of miscarriage or early pregnancy loss in relation to COVID-19. COVID-19 vaccination is recommended during pregnancy and breastfeeding. Women with moderate/high-risk of infection should be isolated and tested with RT-PCR. Breastfeeding with protective equipment is recommended, as its benefits outweigh the risks of neonatal infection. Recommendations are currently based on limited data.

Study aims to summarize the accumulated up-to-date recommendations on prevention, pharmacological and non-pharmacological management of SARS-CoV-2 infection during pregnancy and obstetric care during prenatal, intrapartum, and postpartum periods.

Keywords: Covid-19; Pregnancy; Management; Obstetric.